

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄.

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενιαγωγείου 12.

26 Νοεμβρίου 1889.

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ¹

Παρήλθον ἔτη ἔκτοτε.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἠγόρασα ποτε ἕκ τινος παρὰ τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην παλαιοπώλου δύο τομίδια ἑλληνικῶν ποιημάτων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἠγάπων ἀσυνειδήτως τοὺς στίχους, καὶ δύο ὁμοιοκαταληξίαι, ὅποιαιδῆποτε, μὲ συνεχίουν βαιθίως. Τὸ ἓν ἐκ τῶν τομιδίων ἦτον ὁ «Ὀδοιπóρος» τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. Πρὸ πολλοῦ ἀνεζήτησον τὸ σπανιον βιβλίον. Τὴν εὐρεσίην του ἀπεδέχθη ὡς δῶρον τῆς θείας Προνοίας καὶ κατέβαλα προθύμως τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ἀνευ τινὸς δυστροπίας. Τούναντιον τὸ ἕτερον τομίδιον συγκατετέθη μόνον τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τοῦ παλαιοπώλου νὰ φορτωθῶ ἀντὶ καταβολῆς εὐτελεστάτου τιμήματος. Ἐπανελθὼν εἰς τὸ μαθητικὸν δωμάτιόν μου, διηλθον ὀλοκλήρους ὄρας ἐν ἐκστάσει πρὸ τῶν πατριωτικῶν μονολόγων καὶ τῶν ἐρωτικῶν διωδικῶν τοῦ Ὀδοιπóρου καὶ τῆς Ῥαλλοῦς. Καὶ ἀφοῦ ἐκορέσθη ἐξ αὐτῶν, ἔτεινα τὴν χεῖρα πρὸς τὸ δευτερον βιβλίον, ἄγνωστον ἀγνώστου εἰς ἐμέ ποιητοῦ· τὸ ἦνοιξα μηχανικῶς, καὶ εἰς τὴν σελίδα ἐφ' ἧς τυχαίως προσηλώθησαν τὰ ὄμματά μου ἀνέγνω, ἄλλοτε μὲν ἐλκυόμενος, ἄλλοτε δ' ἐκπληττόμενος τοὺς ἐξῆς παραδόξως συντεταγμένους στίχους, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Ὠκεανός»:

Γῆ, τῶν θεῶν φροντίδα,
Ἐλλὰς ἥρώων μητέρα,
Φίλη, γλυκεῖα πατρίδα μου,
Νύχτα δουλείας σ' ἐσκέπασε,
Νύχτα αἰώνων

Οὕτω εἰς τὸ χάος ἀμέτρητον
Τῶν οὐρανίων ἐρήμων,
Νυκτερινὸς ἐξάπλωσεν
Ἐρεβός τὰ πλατέα
Πένθημα ἐμβόλια.

¹ Ἀνεγνωσθῆ ἐν τῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ.

Καὶ εἰς τὴν σκοτίαν βαθεῖαν,
Εἰς τὸ ἀπέραντον διάστημα
Τὰ φῶτα τῶν ἀστέρων
Κινουῦνται σιγαλὰ

Καὶ λυπημένα.

Ἐχάθησαν ἢ πόλεις,
Ἐχάθησαν τὰ δάση,
Κ' ἢ θάλασσα κοιμᾶται
Καὶ τὰ βουνὰ καὶ ὁ θόρυβος
Παύει τῶν ζώντων.

Εἰς τὰ φοικιτὰ βασίλεια
Ὁμοιάζει τοῦ θανάτου
Ἡ φύσις ὄλη· ἐκείθεν
Ἦχος ποτὲ δὲν ἔρχεται
Ἵμνων ἢ θρήνων.

Ἄλλὰ τῶν μακαρίων
Σταύλων ἰδοὺ τὰ ἥϊα
Κάγκελλα ἢ ὄραι ἀνοίγουσιν,
Ἰδοὺ τὰ ἀκάμαντα ἄλογα
Τοῦ ἡλίου ἐκβαίνουν.

Χρυσᾶ, φλογώδη, καίουσι
Τοὺς δρόμους τοῦ αἴερος
Τὰ ἀμιλλητήρια πέταλα,
Τοὺς οὐρανοὺς φωτίζουσι
Λάμπουσαι ἢ χαῖται,

Τώρα ἔανοίγει τ' ἄνθη
Εἰς τὸν δροσώδη κόλπον
Τῆς γῆς ἢ αὐγῆ· καὶ φαίνονται
Τώρα τῶν φιλοπότων
Ἄνδρῶν τὰ ἔργα.

Τὰ μυρισμένα χεῖλη
Τῆς ἡμέρας φιλοῦσι
Τὸ ἀναπαυμένον μέτωπον
Τῆς οἰκουμένης· φεύγουσιν
Ὀνεῖρα, σκότος,

Ἵπνος, σιγῆ· καὶ πάλιν
Τὰ χωράφια τὴν θάλασσαν,
Τὸν αἴρα γερμίζουσι
Καὶ τὰς πόλεις μὲ κρότον
Ποίμνια καὶ λύραι.

Εἰς τοῦ σπηλαίου τὸ στόμα
Ἰδοὺ προβαίνει ὁ μέγας
Λέων, τὸν φοβερόν
Λαιμὸν τετριχωμένον
Βρέμων τινάζει.

Ὁ ἀετὸς ἀφίγει
Τοὺς κρηνοὺς ὑψηλοῦς·
Κτυπάουσιν ἢ πτέρουγες
Τὰ νέφη, καὶ τὸν Ὀλυμπον
Ἡ κλαγγὴ σχίζει.

"Εθλιψε τὴν Ἑλλάδα
Νύκτα πολλῶν αἰώνων,
Νύκτα μακρᾶς δουλείας,
Αἰσχύνῃ ἀνδρῶν, ἢ θέλημα
Τῶν ἀθανάτων.

"Ἡ γῶρα τότε ἐφαίνετο
Ναὸς ἡρειπωμένος,
"Ὅπου οἱ ψαλμοὶ εἰσῆγσαν
Καὶ τοῦ κισσοῦ τὰ ἀτρέμητα
Φύλλα κοιμῶνται.

"Ὅσ᾽ ἐπὶ τὴν ἄπειρον
Θάλασσαν τῶν ὀνείρων
"Ὀλίγαι ἀπηλπισμέναι
Ψυχαὶ νεκρῶν διαβαίνουνσι
Μὲ δίχως βίαν,

Οὕτως ἀπὸ τοῦ "Αθωνος
Τὰ δένδρα, ἕως τοὺς βράχους
Τῶν Κυθῆρων, κυλίσουσα
Τὴν ἄμαξαν βραδείαν
Οὐρανοδρόμον,

"Ἡ τρίμορφος Ἐκάτη
Ἐθεώρει τὰ πλοῖα
Εἰς τοῦ Αἰγαίου τοὺς κόλπους
Λάμνοντα ἀδόξως, φεύγοντα,
Διασκορπισμένα...

Σὺ τότε, ὦ λαμπροτάτη
Κόρη Διός, τοῦ κόσμου
Μόνη παρηγορία,
Τὴν γῆν μου σὺ ἐνθυμήθηκες,
"Ὡ Ἐλευθερία!

"Ἢλθ' ἢ θεά' κατέβη
Εἰς τὰ παραθαλάσσια
Κλειστά τῆς Χίου, τὰς χεῖρας
"Ἀπλωσ' ὀρθή, καὶ κλαίουσα
Λέγει τοιαῦτα.

—Ὁκεανέ, πατέρα
Τῶν χορῶν ἀθανάτων,
"Ἀκουσον τὴν φωνὴν μου
Καὶ τῆς ψυχῆς μου τέλεσον
Τὸν μέγαν πόθον.

"Ἐνδοξον θρόνον εἶχον
Εἰς τὴν Ἑλλάδα· τύρανοι
Πρὸ πολλοῦ τὸν κρατοῦσι·
Σήμερον σὺ βοήθησον,
Δός μου τὸν θρόνον.

"Ὅταν τοὺς ἀνοήτους
Φεύγω θνητούς, μὲ δέχονται
"Ἡ πατρικαί σου ἀγκάλαι·
"Ἡ ἐλπίς μου εἰς τὴν ἀγάπην σου
Στηρίζεται ὅλη.—

Εἶπε· καὶ εὐθὺς ἐπάνω
Εἰς τὰς ῥόδας ἐχύθη
Τοῦ ὠκεανοῦ, φωτίζουσα
Τὰ νῦτα ὑγρὰ καὶ θεῖα,
Πρόφαντος λάμψις.

"Ἀστράπτουσι τὰ κύματα
Ὡς οἱ οὐρανοί, καὶ ἀνέφελος
Ἐάστερος φέγγει ὁ ἥλιος
Καὶ τὰ πολλὰ νησιά
Δείχνει τοῦ Αἰγαίου.

Πρόσεχε τώρα· ὡς ἄνεμος
Σφοδρὸς μέσα εἰς τὰ δάση,
"Ὁ ἀλαλαγμὸς σηκώνεται·
Ἄκουε τῶν πλεόντων
Τὰ εἶα μάλα.

Σχισμένη ὑπὸ μυρίας
Πρώρας ἀφρίζει ἡ θάλασσα,
Τὰ περωμένα ἀδράχτιχ
Ἐλεύθερα ζαπλώνονται
Εἰς τὸν αἴρα.

"Ἐπὶ τὴν λίμνην οὕτως
Ἀύγεινὰ πετοῦν
Τῶν μελισσῶν τὰ πλήθη
"Ὅταν γλυκὺ τοῦ ἔαρος
Φυσᾷ τὸ πνεῦμα.

"Ἐπὶ τὴν ἄμμον οὕτω
Περιπατοῦν οἱ λέοντες
Ζητούντες τὰ κοπάδια,
Τὴν θέρμην τῶν ὀνύχων
Ἐὰν αἰσθανθῶσιν.

Οὕτως ἐὰν τὴν δύναμιν
Ἀκούσουν τῶν περὺγων
Οἱ ἄστοί, τὸ κτύπημα
Τῶν θρονῶν ὑπερήφανοι
Καταφρονουσιν.

Περιλημένα θέματα
Ὁκεανοῦ, γενναῖα
Καὶ τῆς Ἑλλάδος γνήσια
Τέκνα καὶ πρωτοστᾶται
Ἐλευθερίας.

Χαίρετε σεῖς, καυχήματα
Τῶν θαυμασίων Σπετσῶν,
"Υἱοὶ, Ψαρρῶν, σκοπέλων,
"Ὅπου ποτὲ δὲν ἄραξε
Φόβος κινδύνου.

Τὰ δεῖλὰ τῶν ἐχθρῶν σας
Πλήθη καταφρονήσατε·
Τὴν κόμην πάντα ὁ θρίαμβος
Στέφει τῶν ὑπὲρ πάτρης
Κινδυνευόντων.

"Ὡ εὐοράνιος χεῖρα!
Σὲ βλέπω κυβερνῶσαν
Τὰ τρομερὰ πηδάλια,
Καὶ τῶν ἠρώων ἢ πρώραι
Ἰδοῦ πετάκων.

"Ἰδοῦ κρατοῦν, συντρίβουσι
Τοὺς πύργους θαλασσίους
Ἐχθρῶν ἀπειρῶν ἀκέρη,
Ναύτας, ἱστία, κατάρτια
Ἡ φλόγα τρώγει,

Καὶ καταπίνει ἡ θάλασσα
Τὰ λείψανα τὴν νίκην
"Υψωσε ὦ λύρα· ἂν ἦρως
Δοξάζονται, τὸ θεῖον
Φιλεῖ τοὺς ὕμνους.

Τοὺς στίχους τούτους, ἐν αἷς ἡ ἀρχαιοπρέ-
πεια τῶν εἰκόνων ἀμιλλάται πρὸς τὸ μέγεθος
αὐτῶν, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν κυμάτων ἀναδυομένη
Διογενῆς ἐλευθερία παρίσταται ὡς ἡ ὑψίστη

προσωποποιήσις τῶν θαλασσίων θριάμβων τοῦ
Ἄγωνος, μετὰ τὴν ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμέ-
νην » Ἐλευθερίαν τοῦ Σολωμοῦ, τοὺς στίχους
τούτους, πρωτοτύπως ὠραίους, ἔγραψεν ὁ Ἄν-
δρέας Κάλβος, Κάλβος ὁ Ζακύνθιος. Σήμερον
διασφῶρος ἀντιλαμβάνομεθα τοῦ ἐν τῇ ποιήσει
καλοῦ. Ὁ Ἄ' Ὀδοιπότης τοῦ Σούτσου, παρὰ τὸν
σεβασμὸν ὃν τρέφω πρὸς τὸν ποιητὴν, μὲ κινεῖ
σχιδῶν εἰς μειδίαμα. Ἀλλὰ θαυμάζω τὰς ὁδὰς
τοῦ Κάλβου, καὶ τὸν λόγον τοῦ φαινομένου ἐπι-
χειρῶ νὰ ἐξηγήσω σήμερον πρὸς ὑμᾶς ἐν πάσῃ
εἰλικρινείᾳ.

Α'.

Γερμανὸς λόγιος, δημοσιεύσας πρό τινας χρό-
νου περιγραφὴν τῆς Ἰθάκης, ἐξῆρε διὰ θερμῶν
ἐκφράσεων τὰ θέλητρα, ἀτινα διακρίνουσιν
ἐκάστην τῶν Ἰονίων Νήσων· τὰς γραφικὰς το-
ποθεσίας τῆς Κερκύρας, τὴν ἰδιοφυᾶ σύστασιν
τῆς Δευκάδος, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀγροκήπια τῆς
Ζακύνθου, τὰ ἐλώδη ὄρη τῆς Κεφαλληνίας, καὶ
τὸ μεγαλεῖον τῆς μικρᾶς Ἰθάκης, τὸ ὀφειλόμε-
νον εἰς τὰ ἐπη τοῦ Ὀμήρου Οὐδεὶς ὁ τυφλώτων
πρὸς τὰ ἰδιάζοντα κάλλη τῆς ἑπτανησιακῆς
φύσεως, πολλῶ μᾶλλον οἱ ξένοι, οἵτινες κατερ-
χόμενοι ἐκ τῶν ὀμιχλωδῶν αὐτῶν πατριδῶν
ἐντρυφῶσι δι' ὀφθαλμῶν ἀπλήστων εἰς τὸ φῶς
καὶ τὴν αἰθρίαν τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ. Ὅμως
καὶ ἄλλαι χώραι τῆς ἡμετέρας πατρίδος ἐπρο-
κίσθησαν διὰ θελητῶν ἀξίων νὰ προκαλέσωσι
τὸν θαυμασμὸν τῶν ξένων· αἱ Χάριτες διαψι-
λεύουσι τὰ δῶρά των εἰς τὸ Αἰγαῖον ὡς οἱ ἐρω-
τες τὰ μειδιάματά των εἰς τὸ Ἴόνιον. Ἀλλὰ τὸ
χάρισμα ὅπερ ἔλαχεν ὡς ἐξαιρετικὸς κληρὸς εἰς
τὴν Ἐπτανήσον, τὸ θέλητρον, οὐ τις τὸ μυ-
στήριον μόνη αὐτὴ κατέχει, εἶνε ἡ νεωτέρα ἑλ-
ληνικὴ ποίησις. Οἱ ποιηταὶ τῆς νεωτέρας Ἐλ-
λάδος δὲν φθάνουσι τὸ γιγάντιον ἀνάστημα τῶν
αἰδῶν τῆς ἀρχαιότητος, οὐδὲ μετέχει τὸ ἕσμά
των τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀνεπιτηδεύτου μεγαλείου
τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας ἀνωπύ-
μων ἀδελφῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἐβαπτί-
στησαν ἐντὸς τῶν ρείθρων τοῦ Περμησσοῦ καὶ
οὐχὶ σπανίως ἐβάδισαν τὴν ὁδὸν ἣτις τείνει
πρὸς τὰ ὑψηλά.

Πάντων τούτων, ἀναμνησθητῶν δικαιώμα-
τι, ὑπερέχουσιν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἐπτανήσου,
κληρονόμοι τῆς φόρμιγγος τοῦ Δημοδόκου, ἣτις
ἐφαίδρουν τὰς καρδίας τῶν Φαιάκων καὶ ἐρερε
τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Ὀδυσσεύς.
Μόλις ὁ Ἄρης ἠνθῆσεν ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἡ ἠδύ-
πνος Μοῦσα συνῆνθησε μετ' αὐτοῦ, μεγαλυ-
θεῖσα, ἐξω τῶν στενῶν ὄριων, ἐν αἷς περιέκλειον
αὐτὴν οἱ ποιηταὶ τῶν ἡγεμονικῶν αἰλῶν καὶ
τῶν σατραπικῶν δωμάτων. Ὁ ὕμνος τοῦ Σο-
λωμοῦ ἐδημοσιεύετο τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἀγωνί-
ζομένῳ Μεσολογίῳ, καὶ ὁ Κάλβος ἐλάμβανε

τὸ πῦρ τῆς ἐμπνεύσεως ἐκ τοῦ πυρσοῦ τοῦ Κα-
νάρη. Οἱ ποιηταὶ τῆς Ἐπτανήσου, καθ' ἃ ἐκ-
φράζεται σοφὸς ἀνὴρ ὁ Βράϊλας περὶ ἐνός ἐξ
αὐτῶν, τοῦ γλυκυτάτου Ἰουλίου Τυπάλδου, δι-
ηρημένευσαν διὰ τῶν στίχων των αὐτὴν ἀλήθειαν
τῶν κοινωνικῶν καὶ ἀτομικῶν γεγονότων, ὅσα
χρηγοῦντα τὴν ὕλην εἰς τὴν ποίησιν, ἀποτελοῦ-
σι τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν· οἱ στίχοι
των αἰθορητῶς ἐξέρχονται ἐκ τῆς ἀενάου καὶ
καθαρωτάτης πηγῆς τῆς δημοτικῆς ποιήσεως,
καὶ ἠδυνήθησαν νὰ κατασταθῶσιν εὐχερῆς καὶ
ἐναρμόνιον ὄργανον τῆς μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ πο-
λιτισμοῦ ὡσημέραι ἀναγεννωμένης ἑλληνικῆς
ποιήσεως. Τολμῶ νὰ προσθέσω ὅτι οἱ ποιηταὶ
τῆς Ἐπτανήσου ὑπέδειξαν πάσας τὰς τρίβους
ἀς ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ
ποίησις, παρίσχον νέαν ζωὴν εἰς αὐτήν, καὶ ἀ-
πῆλθον ἢ εἰσῆγσαν παρασκευάσαντες τὴν ὁδὸν
εἰς τοὺς ποιητὰς τοῦ μέλλοντος, οἵτινες θὰ ἐκτε-
λέσωσιν ὠραιότερα θέματα δι' ὠραιότερων στί-
χων. Ὁ Σολωμὸς ψάλλει τὴν ἑλληνικὴν ἐπα-
νάστασιν δι' ὑψηλῶν φθόγγων καὶ παρέχει εἰς
τὴν ποίησιν καὶ ἀπλότητα καὶ βάθος, ἀγνωστα
τέως εἰς αὐτήν. Ὁ Βαλαωρίτης εἰς τοὺς στίχους
τοῦ κατοπτρίζει ἕλην τὴν ἀρματωλικὴν μεγα-
λοπρέπειαν τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης ἐν τῇ
φύσει, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν τῇ γλώσσῃ. Ὁ Τερ-
τσέτης εἰς τὸν ἀρχαῖον μῦθον παρέχει ἀκροπό-
τατα τὴν χροιάν τοῦ δημώδους ἔσματος. Ὁ
Μακροβῆς, ἐμπνεόμενος ἐκ τοῦ παρόντος θρηνεῖ
καὶ ἐξιδανικεῖ δι' εὐγενῶν νοσημάτων καὶ ἀ-
λησημονητῶν εἰκόνων ἐν σοφῶς ἐρρυθμισμένῳ στί-
χῳ τὰς συμφορὰς τῆς Κρήτης. Ὁ Ἰούλιος Τυ-
πάλδος ψάλλει μελωδικώτατα τὸν ἔρωτα, ἡ δὲ
βαρβίτος αὐτοῦ ἐκβάλλει τόνους οἰνεῖ δακρυ-
σταγαίς ὡς τὸ παράπονον ἀνθρώπου, καὶ ὑπο-
τρέμοντας ὡς ἡ πρῶν ἠδὸς ἐπὶ τῶν φύλλων.
Καὶ ὁ Λασκαράτος διὰ στροφῶν, ἐν αἷς τὸ περι-
χόμενον καὶ ἡ μορφή συνδέονται ἀναποσπᾶτως,
γεννᾷ τὸν μέγαν γέλωτα. Πάντες οὗτοι, καὶ
ὅταν δὲν ἐμπνέωνται ἀγνώως ἐκ τῆς ἑλληνικῆς
παραδόσεως, ἀλλὰ πάντοτε ἐξεφράσθησαν ἐν τῇ
γλώσσῃ τοῦ λαοῦ, εὐγενεστάτη, ὡς πάσα γλώσ-
σα δι' ἣς ἐλάλησεν ἡ ποίησις, καὶ κατὰ τὸν
ποιητὴν, ἀέδωσαν νέαν φορεσίαν ἐς τὸν κλέφτικον
τὸν στίχον. Καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ ὄρασμα τοῦ
ἐνδόματός των παραλαμβάνουσιν ἄλλοθεν, κα-
τασκευάζουσιν αὐτὸ κατὰ τὸν πατροπαράδοτον
τρόπον καὶ διαθέτουσι τὰς πτυχὰς τοῦ ἑλλη-
νοπρεπῶς ἢ ποίησις ἐκείνων ζῆ, καὶ σύγκειται
ἐκ σαρκὸς καὶ πνεύματος.

Δὲν γνωρίζω διατί, ἐγὼ τοῦλάχιστον, ἀδυ-
νατῶ νὰ διακρίνω τὴν ζωὴν ταύτην καὶ τὴν
ἀριότητα καὶ εἰς τὰ ποιητικὰ προϊόντα τῆς
καθαρῆς. Νομίζω ὅτι τὸ κυριώτερον κα-
τὸρθωμα τῆς γλώσσῃς τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν

κοινοβουλευτικῶν ἀγορεύσεων εἶνε νὰ σύρη τὴν ποίησιν ἐγγύτερον τοῦ βραβείου τῆς πεζότητος. Καὶ ὅταν εἴη ἡ καθαρεύουσα αὕτη διαμορφῶται κατ' ἀρχαϊκὸν ζῆλον, καλλιτεχνικώτερον, καὶ τότε τὰ δημιουργήματα αὐτῆς φέρουσιν εἰς τὴν μνήμην μου μίαν ἀπὸ τὰς ὑπερφυεῖς ἡρωϊδᾶς ἐνὸς μεγάλου ἀγγλοῦ ποιητοῦ· πλάσμα περικαλλές καὶ γοητεῦον, ἀλλὰ πλάσμενον φεῦ! ἐκ χιόνος.

Ἄλλ' ὁ ποιητὴς τοῦ ὁποῖου τὸ ἐγκώμιον θέλω ἡδὴ νὰ πλέξω ἐνώπιον ὑμῶν, δικαίως δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι δὲν ἐγράψεν εἰς τὴν γλώσσαν τοῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν διὰ τόσῳ ζωηρῶν χρωμάτων ἐξείρω. Ναί· εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ Κάλβος πρὸς τοὺς ποιητὰς τῆς Ἰονίου σχολῆς συνδέεται μάλλον διὰ τῆς γεννήσεως ἢ διὰ τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς τῶν Ῥωδῶν, κατέχων ἐξαιρετικὴν ὄλως θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἐξαιρετικῶς πρέπει νὰ κριθῆ. Οἱ ποιηταὶ τῆς Ἐπτανήσου πηγάζουσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐκ τοῦ Σολωμοῦ· ὁ Κάλβος ἐξ οὐδενός τῶν συγχρόνων αὐτῷ ἐδέχθη μαθητάτα, καὶ οὐδένα εὔρε μιμητὴν. Δὲν ὠμίλησε τὴν γλώσσαν τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὔτε τὴν σήμερον ἐν χρήσει καθαρεύουσαν. Μεταχειρίζεται γλῶσσαν ἀκλίνοτον καὶ ἀκανόνιστον, ἐν ἧ τὸ στιλπνὸν μάρμαρον τῆς ἀρχαίας χρωματίζεται συνήθως ὡς ἐμψυχον ἐκ τῆς καθομιλουμένης. Ἄλλ' ἂν τοιαύτη γλῶσσα καθίστα ἐν πολλοῖς δυσπρόσιτον τὴν ποίησίν του, ἡ ἀρχαία Μῦσα παρέχει σχεδὸν εἰς πάντα στίχον αὐτοῦ ἀσυνήθη χαρακτῆρα, μακρὰν παντός κινδύνου κοινοτοπίας καὶ πεζολογίας. Σύγχρονος τοῦ Κανάρη καὶ τοῦ Βότσαρη, ψαλλεὶ τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα ὡς μικρὸς τις Πίνδαρος, ἠπιώτερος καὶ μετριώτερος, ἀν Λυδίοις αὐλοῖς ἀπύων, » κατὰ τὴν βῆσιν αὐτοῦ τοῦ ψαλτοῦ τῶν Ὀλυμπιονικῶν. Ἐφραμὸζων τὸ περιλάλητον παράγγελμα τοῦ Ἀνδρέου Σχευιῆ, ἐπινεωτέρων νοημάτων τεχνουργεῖ ἀρχαίκοις στίχοις.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἐπιανοῦμεν τοὺς ἄλλους συνήθως διὰ νὰ ἐπιανθεῶμεν ἡμεῖς, διότι ἐπιανοῦμεν διὰ προτερήματα τὰ ὁποῖα φανταζόμεθα ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς εἰς ἀνώτερον βαθμῶν.

*

Ὅταν ἡ ζηλοτυπία δὲν κολακεύῃ τὴν γυναῖκα, τὴν προσβάλλει.

*

Οἱ ὄρκοι δανείζονται καὶ δὲν χαρίζονται, δι' αὐτὸ δίδονται μὲ τὴν εὐκολίαν.

*

Πρέπει πάντοτε νὰ συλλογίζεται κανεὶς ὅτι λέγει, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ λέγῃ ὅτι συλλογίζεται.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ κατωτέρω διηγήματος ζῆ ἐν Γράτς τῆς Ἀυστρίας. Κατ' ἀρχὰς ἦτο πλανώδιος βράπτης μέτροι τῆς ἡλικίας δεκαοκτὼ ἐτῶν, καὶ συνέλεγε τῆδε κάκεισε ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς οἰκησέσιν ὅπου εἰργάζετο τὴν ἐσπέραν τὰς διηγήσεις καὶ παραδόσεις τῆς Στειρίας. Ἡμέραν τινὰ ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς γενεθλίου πόλεως διηγήματα πλήρη μὲν ὀρθογραφικῶν πταισμάτων, ἀλλὰ θαυμασιῶς γεγραμμένων. Τοῦ διηγήματος ἀναγνωσθέντος, ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ παρεκλήθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος. Μεγάλως δ' ἐξεπλάγησαν ἰδόντες μικρὸν χωρικὸν ὄχρον καὶ ἡλιόκακῃ. Τότε ἡ σύνταξις τῆς ἐφημερίδος, καταληφθεῖσα ὑπὸ συμπαθείας πρὸς τὸν ἔκτακτον τοῦτον συγγραφεῖα, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸ σχολεῖον, ὅθεν ἐξῆλθε μετὰ δύο ἔτη. Ἐκτοτε δὲ παρῆλθον εἴκοσι ἔτη καὶ πλέον καὶ ὁ Ῥοζέγκερ εἶνε εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων συγγραφέων καὶ τῶν δημοτικωτέρων λογογράφων τῆς Ἀυστρίας.

Σ. τ. Δ.

ΟΙ ΙΣΧΥΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ

Διήγημα ὑπὸ Π. Κ. Ῥοζέγκερ.

— Ναί, εἶπεν ὁ Φλώρης.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Βρόνα.

— Καὶ ἀκόμη μίαν φοράν ναί, εἶπεν ὁ νεανίας, συνοφρουόμενος.

— Καὶ ἀκόμη μίαν φοράν ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ νεάνις, καταβιδάζουσα τοὺς ὀφθαλμούς.

— Τότε λοιπὸν εἶσαι μία ἀπὸ ἐκεῖνας ὅπου λέγουσι πάντοτε ὄχι, ὅταν ὁ ἀνὴρ λέγει ναί. Καὶ ἔπειτα λέγεις, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς. Καὶ θέλεις νὰ γείνης σύντροφός μου εἰς τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας, ὅπως λέγει ὁ παπᾶς.

— Δὲν τὸ εἶπεν ὁμως ἀκόμη.

— Ὠραῖα! λαμπρὸν ζευγάρι θὰ κάμῃς! Δὲν μὲ ἀγαπᾷς; χαῖρε, χαῖρε! διὰ παντός.

Ἡ νεὴ ἐκρεμάσθη ἀπὸ τοῦ τραχήλου του.

Ἐκεῖνος τὴν ἀπόθησεν· ἀλλ' ἐκείνη δὲν τὸν ἀφήκε, καὶ ἐκράυασεν.

— Ἀνοιξέ μου τὸ στήθος καὶ ἰδὲ τὴν καρδίαν μου! Μόνον τὴν εἰκόνα σου θὰ εὔρησ! Δὲν λέγω τίποτε περισσώτερον.

— Δὲν θέλω ν' ἀκούσω τίποτε, θέλω νὰ ἴδω. Ἀπόδειξέ μου μίαν φοράν, μίαν μόνην φοράν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοῦ εἶπες περισσώτερον ἀπὸ χιλίας φοράς.

— Ἄν ἡμποροῦσες νὰ ἐννοήσης, Φλώρη μου, εἶπεν ἐκείνη, ἐν ᾧ αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν της ἐμεγεθύνοντο, θὰ σου ἔλεγον τὸ ναί ἀπὸ καρδίας. Τί θὰ ἐπεῖραζε; Μὲ ἀγαπᾷς; τί μὲ μέλει δι' ὅλα τὰ ἄλλα; χωρὶς σέ δὲν εἶμαι τίποτε. Ἄλλ' ἂν συνδεθῆς σήμερον μαζί μου μὲ ἄλυσιν σιδηρᾶν, ἄβριον ἢ ζωὴ σου καὶ ἡ εὐτυχία σου δὲν θὰ σου ἀνήκουν πλέον.

— Θὰ ἀνήκουν εἰς σέ, καὶ θὰ σέ νυμφευθῶ.

— Θὰ μὲ νυμφευθῆς! τὸ πιστεύω, ἀλλὰ θὰ τὸ κάμῃς ἀπὸ ἀγάπην ἢ ἀπὸ ἀνάγκην; θέλε

νὰ εἶσαι ἐλεύθερος ὅταν θὰ μοῦ δώσης τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Αὐτὸ δὲν γίνεται. Βρόνα! Δεκκπέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου δίδεται ὁ λόγος καὶ αὐτός, ὅταν ὑπάρχῃ τιμιότης, συνδέει ὅσον καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ παπᾶ. Αἱ λοιπὸν, Βρόνα, σήμερον σοῦ δίδω τὸν λόγον μου, ὅτι θὰ σέ πάρω.

— Καὶ πιστεύεις ὅτι δύνασαι νὰ ὑπανδρευθῆς μετὰ δεκκπέντε ἡμέρας;

— Ἐπεθύμουν νὰ εἰσεύρω καὶ ποῖος θὰ εμποροῦσε νὰ μ' ἐμποδίσῃ.

— Ποῖος εἰμποροῦσε νὰ σ' ἐμποδίσῃ; ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ὁ αὐτοκράτωρ;

— Εἶσαι εἴκοσι ἐνός ἔτου; καὶ ὕστερον ἀπὸ τρεῖς ἐβδομάδας θὰ τραθῆξῃς κληρον.

— Καλὲ τί μοῦ λέγεις; Εἰσεύρεις ὅτι εἶμαι μονογενῆς· οἱ γονεῖς μου εἶνε γέροντες καὶ ἀδύνακτον μέρος, τὸ ὑποστατικὸν εἶνε μεγάλον. Δὲν θὰ ὑπηρετήσω.

— Δὲν θὰ γείνης στρατιώτης; εἶπεν ἡ κόρη ἐκβάλλουσα κραυγὴν χαρᾶς.

— Ὅχι! ὄχι! καὶ σέ ἐρωτῶ ἀκόμη μίαν φοράν· πότε θὰ γείνη ὁ γάμος;

Δὲν ἀπήτησεν, ἀλλ' ὅτε ἐξῆλθε τοῦ δάσους, κατὰ τεταχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀκαστράπτοντος ἡλίου τοῦ ἀπογεύματος ἐκεῖνου τοῦ Ἰουνίου, εἶπεν εἰπὴ τὸ ναί.

*

Ὁ γέρον Σθανδρόφερ ἦτο εἰς τῶν μεγάλων γαιοκτημόνων τῆς χώρας. Ἄλλοτε ἦτο βωμάλιος καὶ εὐθύς ὡς ὁ πύργος τοῦ ὑποστατικοῦ του. Οὐδὲν ἄλλο εἶχε κυρτώσει αὐτὸν εἰμὴ τὰ ἐβδομήκοντά του ἔτη. Ἄλλ' αὐτὰ πλέον τὸν εἶχον καταβαλεῖ. Δὲν ἐβάδιζεν ἄνευ βάρθου, καὶ ἡ χεὶρ του ἔτρεμε· μόνῃ ἡ θέλησις του ἔμενε ἀκόμη σταθερὰ καὶ δι' αὐτῆς εἶχον τὰ πάντα ἐν τῷ οἴκῳ. Ἡ σύζυγός του ἦτο ἡ ἀξία αὐτοῦ σύντροφος. Ἐκεῖνη ἦτο εἰκοσαετής, ἐκεῖνος δὲ τεσσαρακοντοῦτης ὅτε ἐνυμφεῖθησαν. Τὴν εἶχε βασιτάσει, ἀναθρέψει, ἀγαπήσει.

Τώρα ἐκεῖνη ἦτο ὁ ἀνὴρ καὶ ἐκεῖνος τὸ παιδίον· ἐχρηστάθη κίριος διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ θέλησις τῆς γυναικὸς του εἶχε γείνη ἰσχυρὰ πηλοσῶν τῆς ἰδικῆς του, ὅτι ἐκεῖνη ἐνῆργε καὶ ἐσκέπτετο ὡς αὐτός. Ὁ κόσμος διέτεινετο ὅτι κατεῖχαν χρήματα κατεῖχαν αὐτός. Φθονεροί, ὅποιοι ὑπαρχοῦσιν ἀπανταχοῦ, αἱ!

Εἰς οὐδένα ἐπροξένουν κακόν, ἀλλὰ δὲν εἶχον καρδίαν, τὴν καρδίαν ἐκεῖνην ἧτις προξενεῖ τόσα κακά, ἀλλὰ καὶ τόσα κακά. Ἡ γέννησις τοῦ υἱοῦ τῶν θὰ ἠδύνατο νὰ τοὺς μεταβάλῃ, ἀλλ' ἦτο πολὺ ἄργά, ἦσαν ἡδὴ ἀπεξηραμένοι. Ἡσθάνθησαν μόνον χαρὰν ἰδιοτελεῖ· δὲν κατώρθωσαν νὰ τὸν ἀγαπήσωσιν, οὐδὲ κατώρθωσαν ν'

ἀγαπήσωσιν. Ὁ νεανίας ἦτο ἐντιμὸς ὡς οἱ γονεῖς του, ἀλλ' ἰσχυρογνώμων καὶ ξηρὸς ὡς αὐτοί.

Ὁ γέρον Σθανδρόφερ δὲν θὰ ἐσκέπτετο ἀκόμη νὰ παραχωρήσῃ τὸ ὑποστατικὸν εἰς τὸν υἱόν του. Ὅταν ὁ χωρικός παραχωρῆ τὸ κτῆμά του, παραχωρεῖ πολλάκις τὴν ἐλευθερίαν του, γίνεται ὑπηρετῆς, ὑπηρετῆς τοῦ τέκνου, ἐνίοτε μάλιστα ἐπαίτης, ὑποχρεούμενος νὰ ζητήσῃ τεμάχιον ἄρτου ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ ὅν ἐκτίσεν. «Ὁ Φλώρης εἶνε παρὰ πολὺ νέος, ἀλλ' ὅταν τὰ παιδιὰ γείνου ἀθέντα ζοῦν καλλίτερα ἀφ' ὅτι τοὺς πρέπει, καὶ δὲν σκέπτονται τίποτε ἄλλο, παρὰ πῶς νὰ φαίνωνται ὡσὰν ἀθέντα καὶ τρώγουν ὅλα ὅσα κερδίζουν καὶ περιπλέον ἀκόμη.»

Ἴδού τί εἶλεγε ὁ γέρον Σθανδρόφερ!

Ἄλλ' ὁ εἰρηνοδίκης τῷ εἶπεν ἄλλα, ἐκεῖνος! «Ὁ Φλώρης εἶνε εἰκοσιενὸς ἔτους· μὲ τὸ σῶμα ὅπου ἔχει θὰ τὸν κάμουν θωρακοφόρον!» Ἄν ὁ γέρον θέλει νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ, πρέπει νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸ ὑποστατικὸν καὶ τὴν περιουσίαν του. Ἡ σύζυγός τοῦ ἠσθάνθη πολὺ! Δὲν ἠθελε νὰ χάσῃ τὸ κτῆμα, ἀλλὰ δὲν ἠθελε νὰ χάσῃ καὶ τὸν υἱόν της. Ἄλλ' ὁ σύζυγός εἶπε· «πρέπει ν' ἀποφασίσωμεν· θὰ παραχωρήσω τὸ κτῆμα εἰς τὸ παιδί, ἀλλὰ θὰ τὸν κμω νὰ καταλάβῃ ὅτι παραχωρήσῃς περιουσίας δὲν θὰ εἶπῃ παραχωρήσῃς θελήσεως!»

Ἴδού πού εὕρισκοντο τὰ πράγματα, ὅτε ὁ Φλώρης ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ δάσους. Ἦνοιξε τὴν θύραν, εἰσῆλθεν ἀγέρωχος, αἰσθανόμενος ὅτι εἶχε γείνη ἀνὴρ. Ἦθελε νὰ ἠμιλήσῃ πάραυτα εἰς τὸν γέροντα καὶ ὅμως δὲν ἠσθάνετο φόβον.

*

Εὕρισκοντο ἐν τῷ ὠραίῳ τῶν δωματίῳ, τῷ δωματίῳ τοῦ συμβουλίου, τῷ δωματίῳ, ἐξ οὗ ἐξέρχονται πασαὶ αἱ διαταγαί. Ἐκεῖνος καθῆται ἐπὶ καθέδρας, ἔχων προσκεφαλαίον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν· ἐκεῖνη καθῆται ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς θερμάστρας. Εἶνε παράδοξος γυνή· ὅταν ἠμιλῆ ὁ σύζυγός, σιωπᾷ καὶ περιμένει νὰ τελειώσῃ ἐκεῖνος πρὶν ἢ εἶπῃ τὴν γνώμην της. Πολλάκις συμβαίνει αἱ γνώμη ν' ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅσον τὸ νὰ ἀφίσταται τοῦ ὄχι.

Ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἐκεῖνη κάμνει τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς ὑποχώρησιν. Δὲν εἶνε ἀκόμη σύμφωνοι. Γυρίζουσι, ἔκκαχυρίζουσι, ἕκαστος ἐν τῇ θέσει του, καὶ τέλος φθάνουσιν ἀμφοτέροι ἐκεῖ ὅπου οἱ καλοὶ σύζυγοι πρέπει πάντοτε νὰ εἶνε. Ἄν ἡ συμφωνία δὲν ἐπέλθῃ ἐντός μιᾶς ἡμέρας, μεταβαίνουν πρὸς ὕπνον, καὶ τὴν ὑστερίαν τὰ πάντα εἶνε ἐν τάξει. Καὶ τριῶντα ἡδὴ ὅλα ἔτη ζῶσι τοιοῦτον βίον!

Ὁ Φλώρης εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον.

Μέχρις ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας εἶχε καὶ ἐκεῖνος θέσιν ἐν τῷ συμβουλίῳ, ὁ μικρὸς ἐξόριστος, πλη-

σίον του ώρολογίου· ἀλλὰ δὲν εἶχε ψῆφον ἀποφασιστικὴν. Σήμερον δὲν κάθηται, ἀλλὰ στηρίζεται εἰς τὴν τράπεζαν, ἔχων τοὺς βραχιόνας ἐσταυρωμένους.

Ὁ γέρον τὸν θεωρεῖ, ὑψώνει τὴν κεφαλὴν ἀγέρωχον, καὶ ἀπευθύνει εἰς αὐτὸν ἀδιαφόρους τινὰς ἐρωτήσεις.

Ὁ Φλώρης λέγει: «πρέπει νὰ γείνη».

Ὁ γέρον στρέφει τὴν κεφαλὴν, κλείει τὰ βλέφαρα ὡς εἰ ἐνύσταζε καὶ ἀποκρίνεται.

— Τί λέγεις, Φλώρης;

— Λέγω, ὅτι ἂν τὸ ὑποστατικὸν εἶνε εἰς τὸ ὄνομά μου δὲν δύναμαι νὰ μείνω μόνος.

— Λοιπὸν;

— Θέλω νὰ νυμφευθῶ.

— Ἀλήθεια! εἶπεν ἡ μήτηρ, μὲ φωνὴν παγόνουσαν.

— Γνωρίζω μίαν! Ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας, δὲν θέλω νὰ χάνω καιρὸν εἰς δέκα πέντε ἡμέρας θὰ εἶμαι ὑπανδρευμένος.

Ὁ γέρον κυμβαλίζει ἐπὶ τῆς τραπέζης διὰ τῶν ἀπεξηραμένων αὐτοῦ δακτύλων. Τέλος λέγει:

— Καὶ ἠμποροῦμεν νὰ μάθωμεν μὲ ποίαν;

— Μὲ τὴν Βρόναν, τὴν Βρόναν τοῦ Στέγρου.

— Ἀλήθεια! εἶπεν ὁ γέρον. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν πλέον προσθέτει, ὁ υἱὸς ἄρχεται ἐκθέτων τοὺς λόγους τοὺς ἀναγκάζοντας αὐτὸν πρὸς γάμον, εὐρίσκει δὲ τούτους, ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ εἶπῃ τὸν μόνον, τὸν ἀληθῆ.

Ἡ μήτηρ κινεῖ τὴν κεφαλὴν ὡς διὰ νὰ ἐκδιώξῃ μύϊαν, ὁ πατήρ εἶνε ἐμβρόντητος, ἀνοίγει δὲ τὸ στόμα μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν:

— Μεῖνε ἀκόμη ὀλίγον, δὲν εἴμεθα σύμφωνοι. . . Ἐπειτα ἐγείρεται, στηρίζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ προσθέτει:

— Ἀγαπητέ μου Φλώρη, τώρα δὲ εἶπες λόγια εἰς τὸν ἀέρα· κύτταζε νὰ τὰ πάρῃς πίσω· ἐγὼ δὲν ἄκουσα τίποτε, λέγω πῶς δὲν ἄκουσα τίποτε. Ἄν θέλῃς νὰ ὑπανδρευθῆς, εἰξεύρεις ποῖον πρέπει πρῶτα νὰ ἐρωτήσῃς. Εἰξεύρεις ὅτι οἱ γονεῖς σου δὲν ἠμποροῦν νὰ θέλουν παρὰ τὸ καλὸν σου. Δὲν θὰ σοῦ δώσουν λοιπὸν γυναῖκα ὅπου δὲν σοῦ τακιάζει. Ἀφῆσέ τους νὰ κάμουν αὐτοὶ ὅ,τι πρέπει. Τώρα ἠμπορεῖς νὰ φύγῃς.

Ἀλλ' ὁ Φλώρης δὲν ἔφυγεν.

— Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀπάντησίς σου, πατέρα;

— Δὲν εἶνε ζήτημα· καὶ βέβαια!

Καὶ ἡ μήτηρ ἀναμιγνυμένη λέγει:

— Ἐτρελάθης, Φλώρη; Δὲν ἠμποροῦσαι νὰ διαλέξῃς ἄλλη χειρότερη. Αὐτὴ δὲ ἔχει ἴσα ἴσα ὅλα ἐκεῖνα ποῦ δὲν σοῦ χρειάζονται. Σιώπα καὶ μὴν ὀμιλῆς πλέον, ἀνόητε. Εἶνε ἀπαράλλακτη ἂν τοὺς γονεῖς τῆς. Ἐπρεπε νὰ τοὺς

ἐβλεπες αὐτοὺς ὅταν ἦσαν ἀκόμη πλούσιοι. Δὲν κατεδέχοντο οὔτε νὰ μάς κυττάζουν. Ἐφοροῦσαν ὅλο μεταξὺ καὶ βελουδο. Τώρα ποῦ τὰ κατεώδευσαν ὅλα, ὅπου ἐγείναν ζητιᾶνοι, τώρα βέβαια μοῦ θέλουν νὰ πάρουν τὸν υἱὸν μας. Τὴν εὐρίσκεις εὐμορφῆν; Μὰ τὴν ἀλήθεια πολὺ ἐπιθυμοῦσα νὰ μάθω ποῦ τὴν κρύβει τὴν εὐμορφίαν τῆς. Ἐγὼ δὲν τὴν εἶδα ἀκόμη. Ἄ ναι! θὰ γείνη μία λαμπρὰ νοικοκυρὰ, χωρὶς ἄλλο. Παναγιὰ μου! θὰ εἶχε καλὰ νὰ ἐξοδεύσῃ, καὶ θὰ ἠμποροῦσε ὡραῖα νὰ κάμῃ τὴν κυρίαν. Ἀπὸ τὴν κορυφὴν 'ς τὰ νύχια νὰ τὴν πάρῃς ξέρεῖ νοικοκυριὸ λιγώτερο παρὰ ὅ,τι ξέρεῖ 'ς τὸ μικρὸ τῆς δάκτυλο ἢ δούλα ὅπου μάς φυλάει ταῖς ἀγγελίδες. Πάρε μίαν δούλα, ἂν θέλῃς, φθάνει νὰ ξέρῃ νὰ δουλεύῃ, ἀλλὰ ὄχι μία κόρη ὅπου ἦταν μία φορὰ πλούσια καὶ τώρα δὲν εἶνε. Ὅσο εἴμεθα ἡμεῖς ἐδῶ, ἐκεῖνη δὲν θὰ ἐμθεῖ ἐδῶ μέσα.

Ὁ γέρον ὑψώνει τὴν κεφαλὴν. Ὁ νεανίας ἀποκρίνεται ἡ μήτηρ ἀρχίζει πάλιν, ἐρεθίζεται, τερατεύεται, κραυγάζει ἕως οὗ ὁ πατήρ λέγει:

— Φθάνει πλέον, Ἄννα, αὐτὰ εἶνε παιδιαροκαμώματα.

— Διαβόλε, κραυγάζει ὁ Φλώρης κτυπῶν τὸν πόδα· δὲν θ' ἀφήσω νὰ προσβάλλουν τὴν Βρόναν· θὰ τὴν πάρω.

— Ἀνόητε, εἶπεν ὁ γέρον ἂν θέλῃς νὰ φωνάζῃς καὶ νὰ βλασφημῆς, πήγαῖνε εἰς τὴν αὐλὴν. Θὰ ἐκαμνες πολὺ καλλίτερα νὰ κουβαλήσῃς τὴν κοπριὰν εἰς τὸ χωράφι· ἐμένα μοῦ πονεῖ τὸ χέρι, καὶ θὰ ἔχωμεν βροχὴν.

— Πατέρα, ἀποκρίνεται ὁ νέος, προσπαθῶν νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου κουνῶ τὰ χεῖρά μου καὶ τὰ πόδια, ἐργάζομαι διὰ σὰς. Μοῦ εἶπαν πολλὰς φορὰς ὅτι ἤμην κουτὸς νὰ δουλεύω ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ βράδυ, χειμῶνα καλοκαίρι, ἐγὼ ὁ μοναχογιὸς. Δὲν σὰς εἶπα ποτε τίποτε· ἐξακολούθησα, ἐπειδὴ τὸ ἠθέλετε σεις. Ἀλλὰ τώρα εἶνε ἄλλο πράγμα, καὶ ἀφοῦ θέλετε νὰ μὲ ἐμποδίσετε νὰ ὑπανδρευθῶ θὰ κάμω ὅ,τι πρέπει.

— Ὅ,τι κάμῃς καλὰ!

— Οὔτε ὁ θεὸς οὔτε ὁ διαβόλος θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ ὑπανδρευθῶ.

— Ἐμπρός! εἶπε μορμουρίζων ὁ γέρον. Εἶχεν ἀκουσθῆ κτύπος εἰς τὴν θύραν.

Εἰσηλθεν ὁ ἀγροφύλαξ, κρατῶν ἀνά χεῖρας ἔγγραφόν τι.

— Τί θέλεις, πάλιν;

— Τίποτε δυσάριστον. Ἀκούσατε νὰ σὰς διαβάσω.

— «Κατὰ τὸν νόμον τοῦ * * * ἡ αἵτησις τοῦ Λαυρεντίου Ποῦργερ τοῦ ἐπιλεγομένου Σθανδρόφερ καὶ τῆς συζύγου του Ἄννης Ποῦργερ, ἐκ τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ Σθανδρόφερ, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ υἱοῦ των, ὃν χρειάζον-

ται ὡς ὑποστήριγμα τοῦ οἴκου των, δύναται νὰ γείνη δεκτὴ, ἂν τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐπικυρώσῃ τὴν ὑπογραφὴν ἣν θὰ θέσωμεν οἱ ἀναφερόμενοι κάτωθι τοῦ παρόντος.»

Ὁ αὐτοκρατορικὸς καὶ βασιλικὸς ἐπίτροπος Κ.

— Τί λέγεις; ἐρωτᾷ ὁ Σθανδρόφερ. Δὲν εἶνε ἀλήθεια. Δὲν ὑπογράφω τίποτε. Εἶμαι πολὺ καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν μου, καὶ ἔχω ἀρκετὰς δυνάμεις διὰ νὰ διευθύνω τὸ σπιτί μου. Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ κανέναν. Δόσε μοι νὰ τὸ γράψω.

— Τὸ γράφω ἐγὼ, ἂν θέλῃς εἶπεν ὁ Φλώρης.

— Καλὰ. Γράψε λοιπὸν· «Ἀποσύρω τὴν αἵτησίν μου· θέλω νὰ μείνω κύριος εἰς τὸ σπιτί μου. Ἀς πάρουν στρατιώτην τὸν υἱὸν μου.» Γράψε, γράψε λοιπὸν.

— Εἶνε περιττόν, εἶπεν ὁ ἀγροφύλαξ· χωρὶς τὴν ὑπογραφὴν σας τὸ συμβούλιον δὲν εἴμπορεῖ τίποτε νὰ κάμῃ.

— Καλὰ λοιπὸν, τότε πήγαῖνε.

— Μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν μαθαίνω ποῦ ἐγείνατε καλὰ ἀφῆτη, εἶπεν ὁ ἀγροφύλαξ, κλείων τὴν θύραν.

Ὁ Φλώρης εἶχε τὴν ὠχρότητα νεκροῦ. Οἱ κρόταφοι αὐτοῦ ἔσφριζον. Αἰ πυγμαὶ αὐτοῦ ἀνυψώθησαν. Ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὰς νὰ καταπέσωσι, καὶ εἶπε·

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ σὰς. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ λάβῃτε καὶ σεις τὴν ἀνάγκην μου!

— Καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν ἐν τῷ βίῳ τοῦ διέβη τὴν φλοιὰν τῆς πατριτικῆς οἰκίας.

Μετὰ τέσσαρας ἑβδομάδας ἦτο στρατιώτης. Μετὰ εἴξ μῆνας ἐφρουρεῖ ἐν στενῇ τινὶ ἀτραπῷ τῆς Ἐρζεγοβίνης.

Οἱ γέροντες τοῦ Σθανδρόφερ ἦσαν ἀσθενεῖς. Ἡμέραν τινὰ ἐλάβον δύο πράγματα, μίαν ἐπιστολὴν φέρουσαν μέλαιναν σφραγίδα καὶ ἐν βρέφος. Τὸ βρέφος ἐστέλλετο ἐκ τῆς κλίνης ἐφ' ἣς ἀπέθνησκεν ἡ Βρόνα, ἡ δ' ἐπιστολὴ παρὰ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς τοῦ Μοστάρ. Ἐκλαυσαν ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἐμειδίασαν πρὸς τὸ παιδίον.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

ΔΗΜΩΔΗ ΔΙΣΤΙΧΑ

[Κυθηρών]

Τὸ ἄγ τὸ λένε μὴ φορὰ κ' ἐγὼ τὸ δευτερόν, Πόνος ἔχω μέσα 'ς τὴν καρδιά μὰ δὲν τον φανερόν.

*

Τὰ μάτια μου ὅταν σ' εἶδανε, ταῦτά μου ὅταν σ' ἀκούσαν Κρυφὴ χαρὰ τὸ λάβανε, μὰ δὲν τὸ μαρτυροῦσαν.

*

Ἀνοιξαν τὰ οὐράνια καὶ βῆκε νέα πλάσι Βῆκε καὶ μὴ μελαχρινὴ τὸν κόσμον νὰ χαλάσῃ.

*

Ἐστ' ἀπ' αὐτοῦ μαραινέσαι κ' ἐγὼ ἀπὸ 'δῶ λυποῦμαι. Πότε θὰ σμίξουμε τὰ δυὸ τὰ πάθη μας νὰ 'πούμε.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς Ν. Δελακοβία.)

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΔΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια· ἴδε προηγουμένον φύλλον).

Διέρχεται ὁδοὺς καὶ πάλιν ὁδοὺς, εἶτα μίαν πλατεῖαν καὶ μίαν γέφυραν ἧς οἱ φανοὶ χαράττουσιν ἐπὶ τοῦ μελανοῦ ὕδατος ἐτέραν γέφυραν φωτεινὴν. Τέλος πάντων ἰδοὺ ὁ ποταμὸς. Ἐνεκα τῆς ὀμίχλης τῆς ὑγρᾶς ἐκείνης καὶ ἡπίου φθινοπωρινῆς νυκτὸς βλέπει τοὺς ἀγνώστους εἰς αὐτὴν Παρισίους ἐντὸς ἀορίστου τινὸς μεγαλείου ὅπερ ἐπαυξάνει ἡ ἀγνοια τῶν τόπων. Ἐδῶ εἶνε ἡ κατάλληλος θέσις ὅπως ἀποθάνῃ.

Αἰσθάνεται ἐαυτὴν πολὺ μικρὰν, μεμονωμένην, ἀπολωλοῦσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπειρομεγέθους, καταφῶτου καὶ ἐρήμου πόλεως. Νομίζει ὅτι εἶνε νεκρὰ ἤδη. Πλησιάζει εἰς τὴν παρόχθιον ὁδόν, αἰφνης δὲ ἄρωμα ἀνθῶν καὶ ἐσακαμμένης γῆς τὴν σταματᾷ κατὰ τὴν διάβασίν τῆς. Παρὰ τοὺς πόδας τῆς ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου σωροὶ θάμνων περιβαλλομένων ὑπὸ ἀχύρου, ἀνθοδοχεῖα μὲ τὰ ἐκ λευκοῦ χάρτου σκεπάσματα τῶν εἰσιν ἤδη τοποθετημένα διὰ τὴν ἀγοράν τῆς ἐπαύριον. Περιβεβλημένοι τὰ περιώμιά των, μὲ τοὺς πόδας ἀποτεθειμένους ἐπὶ τῶν μικρῶν θερμοστροφῶν τῶν αἰ ἀνθοπώλιδες ἐρείδονται ἐπὶ τῶν ἐδρῶν των, νεναρκωμένοι ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ τῆς νυκτερινῆς δρόσου. Μαργαρίται παντὸς χρώματος, οἰνάνθαι, ῥοδαὶ ἀνθοφοροῦσαι παρακαίρως ἠρωμάτιζον τὸν ἀέρα τεταγμέναι ἐν σειρᾷ εἰς μέρος φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, ἐπιρρίπτουσαι κύκλω τὴν ἐλαφρὰν σκιάν των, ἐκτετοπισμέναι, εἰς μέρος ἀηθῆς δι' αὐτὰς εὐρισκόμεναι, ὅπου ἀναμύουσι τὴν ἰδιότροπον ὄρεξιν τῶν κοιμημένων Παρισίων.

Ταλαίπωρος Ποθητή! Ἦτο ὡς ν' ἀνήρχοντο εἰς τὸν νοῦν τῆς ἡμοῦ μὲ εὐωδίαν τοῦ φορητοῦ ἐκείνου κήπου αἱ ἀναμνήσεις πάσαι τῆς νεότητός τῆς, τῶν σπανίων ἡμερῶν τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἀπατηθέντος ἐρωτὸς τῆς. Βαδίζει ἡρέμα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθῶν. Ἐνίστα πνοὴ ἀνεμοῦ προξενεὶ θροῦν τῶν θάμνων ἐπιψαυόντων ἀλλήλους ὡς κλάδοι δεινροσειρᾶς. Παρὰ τὸ χεῖλος δὲ τοῦ πεζοδρομίου κἀνιστραὶ πλήρη φυτῶν ἐξερριζωμένων ἀνεκδίδουσιν ὅσμην ὑγρᾶς γῆς.

Ἐνθυμεῖται τὴν ἐξοχικὴν ἐκδρομὴν ἣν ὁ Φράντζ διωργάνωσεν. Τὸν ἀέρα τῆς παρθένου φύσεως ὃν ἀπέπνευσε διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπανευρίσκει καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τοῦ θανάτου τῆς: «— Ἐνθυμοῦ! φαίνεται λέγουσα αὐτῇ, αὐτῇ δὲ ἀπαντᾷ ἐνδομύχως: «— Ὡ, ναι, ἐνθυμοῦμαι!»

Τὸ ἐνθυμεῖται μάλλιστα πάρα πολὺ. Φθάσα-

σα εἰς τὴν ἄκραν τῆς παραποταμίου ὁδοῦ τῆς ἐστολισμένης οἰοῖται ἐορτασίμως δι' ἀνθέων, ἢ μικρὰ λαθραίως προχωροῦσα σκιά σταματᾷ εἰς τὴν κλιμακκᾶ, δι' ἧς κατέρχονται εἰς τὴν ὄχθην.

Πάραυτα σχεδὸν ἀντηχοῦσι κραυγαὶ καὶ θόρυβος καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς παραποταμίου ὁδοῦ. «Γρήγορα μὶν λέμβον! ἀπάγαγε!» Ναῦται, κλητῆρες, προστρέχουσι πανταχόθεν. Λέμβος ἀποσπᾶται ἐκ τῆς ὄχθης φέρουσα εἰς τὰ ἔμπροσθεν φανόν.

Αἱ ἀνθοπώλιδες ἀφωπνίζονται· μία ἐξ αὐτῶν ἐρωτᾷ χασμωμένη τί συμβαίνει, ἢ δὲ συνεσπειρωμένη παρὰ τὴν γωνίαν τῆς γεφύρας καφεπῶλις ἀπαντᾷ ἀταράχως:

— Μιὰ γυναῖκα ἔπεσε εἰς τὸ ποτάμι.

Ἄλλ' ὄχι ὁ ποταμὸς δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ τὴν νεάνίδα. Ἡσπλαγγίσθη τόσην ἀγαθότητα καὶ χάριν. Ἰδοῦ, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν εἰς τὴν ὄχθην κάτω κινουμένων φανῶν μέλας τις ὄμιλος σχηματίζεται καὶ ἐκκινεῖ. Ἐσώθη!.. Εἰς ἐργάτης, ἐκ τῶν ἐξαγόντων ἄμμον, τὴν ἀνείλικυεν. Κλητῆρες κομίζουσιν αὐτὴν περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ ναυτῶν, ὑπὸ ἐκφορτωτῶν, ἐν τῇ νυκτὶ δὲ ἀκούεται φωνὴ βαρεῖα, βραχνὴ ἣτις λέγει σαρδωνικῶς: «Αὐτὴ ἡ πάπια μ' ἔκαμε πολὺ νὰ κοπιᾶσω. Ἐπρεπε νὰ ἰδῆτε πῶς γλιστροῦσε μέσα ἀπὸ τὰ δάκτυλά μου!.. Ἦθελε νὰ μὲ κάμη νὰ χάσω τὴν ἀμοιβὴν μου!..» Βαθυδὸν ὁ θόρυβος κοπάζει, οἱ περιέργοι διασκορπίζονται, ἐνῶ δὲ ὁ ἀμαυρὸς ὄμιλος ἀπομακρύνεται διευθυνομένος πρὸς τινὰ ἀστynomικὸν σταθμὸν, αἱ ἀνθοπώλιδες ἐπαναλαμβάνουσι τὸν ὕπνον των καὶ ἐπὶ τῆς ἐρήμου παραποταμίου ὁδοῦ οἱ μικραρίται φρῖσσουσιν ὑπὸ τὴν πρωινήν αὔραν.

Ἄ, δυστυχὴς νεανίς, ἐπίστευες ὅτι ἦτο εὐκολὸν ν' ἀπέλθης ἐκ τῆς ζωῆς, νὰ ἐξαφανισθῆς διὰ μιᾶς!.. Ἦγνόεις ὅτι ἀντὶ νὰ σὲ παρασύρῃ ταχέως εἰς τὸ μηδὲν ὅπερ ἐπεζήτηεις ὁ ποταμὸς θὰ σὲ ἀπώθει πρὸς πᾶσαν τὴν αἰσχύνην καὶ τὰ στίγματα τῶν ἀποτυγχανουσῶν αὐτοκτονιῶν. Ἐν πρώτοις ἰδοῦ ὁ ἀστynomικὸς σταθμὸς, ὁ εἰδεχθῆς σταθμὸς μὲ τὰ βυπαρὰ θρανὶά του, μὲ τὸ δάπεδον οὗ ὁ ὕψος κοινορτὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸν βόρβορον τῶν ὁδῶν. Ἐκεῖ ἐδέθησε νὰ διεύθη ἡ Ποθητὴ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός. Τὴν ἀπέθεσαν ἐπὶ κλίνης στρατιωτικῆς ἔμπροσθεν τῆς εὐσπλαχνῶς δι' αὐτὴν ἀνημμένης θερμάστρας, ἧς ἡ νοσηρὰ θερμότης ἔκαμνε νὰ καπνίζωσι τὰ βαρεῖα καὶ ἀποστᾶζοντα ἐξ ὕδατος ἐνδύματά της. Ποῦ εὐρίσκατο; Δὲν ἐνόησε ἀκριβῶς. Τοῦς ἀνδρας τοὺς κατακεκλιμένους περὶ αὐτῆς ἐπὶ κλινῶν παρομοίων μὲ τὴν ἰδικήν της, τὴν μεγαλύτερη κοινότητα τοῦ θαλάμου, τὰς ὠρυγὰς δύο μεθύσων κροτουμένων ἐκεῖ, οὔτινες ἐκρούον σφοδρῶς τὴν εἰς τὸ βάθος θύραν μετὰ φρικωδῶν βλασφημιῶν, ταῦτα πάντα ἔβλεπε καὶ

ἤκουεν ἢ νεκρὰ χωλὴ συγκεχυμένως, χωρὶς ἀέννοῃ.

Πλησίον τῆς γυνὴ ρακένδυτος, μὲ τὴν κόμην λευμένην ἐπὶ τῶν ὤμων ἔκειτο συνεσπειρωμένη πρὸ τοῦ στομίου τῆς θερμάστρας, ἧς ἡ ἐρυθρὰ ἀναλαμπὴ δὲν ἴσχυε νὰ χρωματίσῃ τὸ πελιδνὸν καὶ βλοσυρὸν πρόσωπόν της. Ἦτο παράφρων συλληφθεῖσα κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, πλάσμα ἀτυχές, ἧτις ἔσειε μηχανικῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπανελάμβανεν ἀδιακόπως μετὰ φωνῆς ἀσυνειδήτου, ἀνεξαρτήτου σχεδὸν τῆς κινήσεως τῶν χειλέων της: «ὦ ναί! φτώχεια, ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ... ὦ ναί! φτώχεια, ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ...» Τὸ ἀπαίσιον δὲ αὐτὸ παράφρον ἀντηχοῦν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ρογχασμοῦ τῶν κοιμωμένων ἠνώχλει φρικτὰ τὴν Ποθητὴν. Ἐκ δικλειμμάτων ἢ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα ἠνοίγετο, ἠκούετο ἡ φωνὴ προϊσταμένου τινὸς προσκαλοῦντος ὀνομαστὶ τοὺς κλητῆρας, δύο ἐξ αὐτῶν ἐξήρχοντο, ἐνῶ ἕτεροι δύο εἰσερχόμενοι ἐπιπτον ἐπὶ τῶν κλινῶν ἐξαπλούμενοι κατάκοποι ὡς ναῦται διανυκτερεύσαντες ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Τέλος ἐπεφάνη ἡ ἡμέρα μὲ τὴν μεγάλην ἐκείνην λευκὴν τῆς φρικίας, τὴν τόσον σκληρὰν διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Ἀνκήψασα αἰφνιδίως ἐκ τοῦ ληθαργίου της ἡ Ποθητὴ ἠγέρθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀπέριψε τὸν χονδρὸν μανδύαν δι' οὗ τὴν εἶχον σκεπᾶσαι καὶ παρὰ τὴν κόπωσην καὶ τὸν πυρετὸν τῆς προσεπάθησε νὰ ἔρθωθῆ ὅπως ἀνακτήσῃ τὴν κατοχὴν ἑαυτῆς καὶ τῆς θελήσεώς της. Ὑπὸ μιᾶς μόνον κατείχετο νῦν ἰδέας, νὰ διαφύγῃ ὅλους ἐκείνους τοὺς περὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὺς, νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ φρικώδους αὐτοῦ τόπου ἐνθα ὁ ὕπνος εἶχε τόσον βαρεῖαν τὴν πνοὴν καὶ τόσον τεταραγμένην στάσιν.

— Κύριοι, σὰς παρακαλῶ, εἶπε τρέμουσα, ἀφήσατέ με νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μητέρα μου.

Ὅσον συνειθισμένοι καὶ ἂν ἦσαν εἰς τὰ παρισινὰ δράματα οἱ ἀγαθοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι συνηθάνοντο ὅτι εὐρίσκοντο πρὸ εὐγενεστέρως τινὸς καὶ ὑπὲρ τὰς συνήθεις συγκινητικῆς περιστασεως. Πλὴν δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν ὁδηγήσωσι πρὸς τὴν μητέρα της. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ μεταβῶσι πρὸς τὸν ἀστynomικόν· τὸ τοιοῦτο ἦτο ἀπαράτητον. Ἐξ οἴκου πρὸς αὐτὴν προσεκάλεσαν μίαν ἀμαξάν· ἀλλ' ὅπως δήποτε ὄφειλε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ σταθμοῦ, ὑπῆρχον δὲ πολλοὶ ἀναμένοντες παρὰ τὴν θύραν ὅπως ἴδωσι διερχομένην τὴν νεαρὰν χωλὴν, μὲ τὴν βεβρεγμένην καὶ προσκεκολλημένην παρὰ τοὺς κροτάφους κόμην καὶ μὲ τὸν χονδρὸν μανδύαν ὑπὸ τὸν ὁποῖον οὐχ ἦττον ἔτρεμεν ἐκ τοῦ ψύχους. Εἰς τὴν ἀστynomικὴν τὴν προσεκάλεσαν ν' ἀνέλθῃ σκοτεινὴν καὶ ὕγραν κλιμακκᾶ δι' ἧς ἀνῆρχοντο ἄνδρες μὲ μορφὴν ἀποτρόπαιον. Μία θύρα

αὐτομάτως κλειομένη ἠνοίγετο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ τῆς βαναυσότητος τῆς ὑπηρεσίας. Τὰ δωμάτια ἦσαν ψυχρὰ καὶ κακῶς φωτιζόμενα, ἐπὶ τῶν ἐδωλίων δὲ ἐκάθητο σιωπηλοὶ, ἀποκεχυνομένοι, νυσταλέοι, ἀλῆται, κλέπται, γυναῖκα φαῦλα ἐπὶ τραπέζης καλυπτομένης ὑπὸ παλαιοῦ πρασίνου σκεπᾶσματος ἔγραφεν ὁ γραφεὺς τοῦ ἀστynomίου, ὑψηλόσωμος τις μὲ κεφαλὴν ἄμορφον, καὶ φέρων ἰμάτιον ἐφθαρμένον.

Ὅτε ἡ Ποθητὴ εἰσῆλθεν, ἀνὴρ τις ἐγερθεὶς ἐκ τῆς σκίας προσῆλθε καὶ ἔτεινεν αὐτῇ τὴν χεῖρα. Ἦτο ὁ κερδῆσας τὴν ἀμοιβήν, ὁ ἀπεχθὴς σωτὴρ της χάριν τῶν εἰκοσιπέντε φράγκων.

— Αἱ μικρούλα μου, εἶπεν αὐτῇ μὲ τὸν κυνικὸν του γέλωτα καὶ μὲ τὴν φωνὴν του ἐκείνην τὴν βραχνήν, ἧτις ὑπενεθύμιζε τὰς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ὀμιχλώδεις νύκτας, πῶς πηγαίνομεν ἔπειτα ἀπὸ τῆ βουτηξιά;

Καὶ διηγεῖτο εἰς τοὺς παρεστῶτας τίνι τρόπῳ τὴν ἔσωσε, πῶς τὴν ἤρπασε κατ' ἀρχὰς τοιοῦτοτρόπως, κατόπιν οὕτω καὶ πῶς ἄνευ αὐτοῦ θὰ ἐταξείδευεν αὐτὴν τὴν ὄραν εἰς τὴν Ρουέννην μέσα εἰς τὸ νερό.

Ἡ ἀτυχὴς νεανίς ἦτο ἐρυθρὰ ἐκ τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς αἰσχύνης· τοσοῦτον δὲ τεταραγμένη ὥστε τῇ ἐφάνετο ὅτι τὸ ὕδωρ εἶχε καταλίπει πέπλον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ βόμβον παρὰ τὰ ὠτά της. Τέλος εἰσῆγαγεν αὐτὴν εἰς δωμάτιον μικρότερον, ἐνώπιον ὑποκειμένου τινὸς ἀξιόπρεπούς, παρασημοφοροῦντος, τοῦ κυρίου ἀστynomίου, ὅστις ἔπινε τὸν καφὲν μὲ τὸ γάλα ἀναγινώσκων ἐνταυτῷ τὴν Ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων.

Ἐνῶ ἔβρεχε τὸ διπυρὸν του εἰς τὸν καφὲν χωρὶς νὰ ἐγείρῃ τὰ ὄμματα ἀπὸ τῆς ἐφημερίδος εἶπεν αἰφνης μετὰ δυστροφίας

— Ἄ! σεῖς εἶσθε; . . .

Καὶ πάραυτα ὁ συνοδεύσας τὴν Ποθητὴν ἐνωματάρχης ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ τὴν ἐκθεσίαν του:

«Τὴν δωδεκάτην τοῦ μεσονυκτίου παρὰ τέτατον εἰς τὴν παραποτάμιον ὁδὸν τῶν Βυρσοδεφείων, ἔμπροσθεν τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 οἰκίας ἡ λεγομένη Δελομπέλ, ἐτῶν εἰκοσιτεσσάρων, κατασκευάστρια τεχνητῶν ἀνθέων, κατοικοῦσα εἰς τὴν ὁδὸν Μπράκ μετὰ τῶν γονέων αὐτῆς, ἀπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ βιπτομένη εἰς τὸν Σηκουάναν, ὑπόθεν ἐξήχθη σώα καὶ ἀβλαβῆς παρὰ τοῦ κυρίου Παρσεμινὲ ἔργατου, κατοικοῦντος εἰς τὴν ὁδὸν Βὺτ—Σωμόν.»

Ὁ κ. ἀστynomικὸς ἠκροᾶτο τρώγων μὲ τὸ ἀτάραχον καὶ βαρυσμένον ἦθος ἀνθρώπου ὃν οὐδὲν ἐκπλήττει. Τέλος ἤγειρε πρὸς τὴν λεγομένην Δελομπέλ βλέμμα ἐπιτετηθευμένης σοβαρότητος καὶ αὐστηρόν, ἐπέπληξε δὲ αὐτὴν ὅπως αὐτὸς ἐχρειάζετο. Ἦτο κάκιστον, ἦτο ἄναυδον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπραξεν. Ποῖα ἄραγε κίττια τὴν ἐξώθησεν εἰς τὴν τοιαύτην πράξιν; Διατί ἤθελε νὰ

καταστραφῆ; Ἐλα λοιπὸν, ἀπάντησε, λεγομένη Δελομπέλ, διατί;

Ἄλλ' ἡ λεγομένη Δελομπέλ ἐπέμενε νὰ μὴ ἀπαντᾷ. Ἐφάνετο αὐτῇ ὅτι θὰ ἐμίαινε τὸν ἔρωτά της ἐξομολογουμένη αὐτὸν εἰς παρόμοιον μέρος. Δὲν εἰξεύρω . . . δὲν εἰξεύρω . . . ἔλεγε ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ φρικιωῖσα.

Δυσανασχετῶν, ἀγανακτῶν ὁ κ. ἀστynomικὸς εἶπεν ὅτι ἔμελλε νὰ διατάξῃ ὅπως τὴν ἐπαναγάγωσιν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν γονέων της, ἀλλ' ὑπὸ ἓνα ὄρον, νὰ ὑποσχεθῆ δηλαδὴ αὐτῇ ὅτι δὲν θὰ τὸ ξανακάμῃ πλέον.

— ὦ, ναί, κύριε! . . .

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάμῃς πλέον;

— Ὅχι, ὄχι, ποτέ . . . ποτέ . . .

Μὲ ὄλας ὅμως τὰς διακμαρτυρίας της ὁ ἀστynomικὸς ἔσειε τὴν κεφαλὴν, ὡς νὰ μὴ ἐπίστευεν εἰς τὸν ὄρον αὐτόν.

Ἐξῆλθον ἦδη καὶ διευθύνοντο πρὸς τὴν οἰκίαν της· ἀλλὰ τὸ μαρτύριόν της ἀκόμη δὲν ἔληξεν.

Ἐντὸς τῆς ἀμαξίας ὁ συνοδεύων αὐτὴν ἀστynomικὸς ὑπάλληλος εἰδείκνυτο καθ' ὑπερβολὴν φιλόφρον καὶ περιποιητικὸς. Αὐτῇ ἐφάνετο ὡσεὶ μὴ ἐννοοῦσα, ἀπειμακρύνετο, ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της . . . Οἶα βάσανος! . . . Τὸ φοβερότερον δὲ ἦτο ἡ ἀφιξίς της εἰς τὴν ὁδὸν Μπράκ, ὅπου ἡ οἰκία ἦτο ἀνάστατος καὶ ὄφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν περιέργειαν τῶν γειτόνων. Ἦδη ἀπὸ πρωίας πᾶσα ἡ συνοικία ἐγίνωσκε τὴν ἐξαφανίσιν της, διεδίδετο δὲ ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσῃ μετὰ τοῦ Φράντζ Ρίσελερ. Λίαν ἐνωρὶς εἶδον ἐξερχόμενον τὸν ἐνδοξον Δελομπέλ, σφόδρα ἀνήσυχον, μὲ τὸν πῖλον πλαγίως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ περιχειρίδια συντεθλασμένα, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ἐνδείξεις ἐκτάκτου ταραχῆς· ἡ θυρωρὸς ἀναβιβάσασα τὰς προμηθείας τῆς ἡμέρας εὗρε τὴν ἀτυχῆ μητέρα σχεδὸν παράφροναν, διατρέχουσαν ἀπὸ τοῦ ἐνός δωματίου εἰς τὸ ἕτερον, ἀναζητοῦσαν μίαν λέξιν τοῦ τέκνου της. Ἐν ἔχνης ὁσονδήποτε μικρὸν, δυναμένον ὅμως νὰ τὴν ὁδηγήσῃ ὅπως σχηματίσῃ τοῦλάχιστον εἰκασίαν τινὰ.

Εἰς τὸν νοῦν τῆς ταλαιπώρου γυναικὸς βραδεία ἐπῆλθε διαφωτισίς διὰ μιᾶς ὡς πρὸς τὴν στάσιν τῆς θυγατρὸς της κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, καὶ τὴν σιγὴν αὐτῆς διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Φράντζ. «Μὴ κλαίης, γυναικᾶ μου. θὰ σοῦ τὴν φέρω ὀπίσω . . .» εἶπεν ὁ πατὴρ ἐξερχόμενος, ἀφότου δὲ ἐξῆλθε διὰ νὰ πληροφορηθῆ μὲν ἀλλὰ καὶ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῆς σφοδρᾶς θλίψεως, ἡ σύζυγός του ἄλλο τι δὲν ἔπραττεν εἰμὴ νὰ περιτρέχεται ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν κλιμακκᾶ καὶ ἀπὸ τῆς κλιμακκᾶ εἰς τὸ παράθυρον. Ἄμκ ὡς ἤκουε τὸ ἐλάχιστον βῆμα εἰς τὴν κλιμακκᾶ, ἦνοιγε τὴν θύραν μετὰ βιαίων παλμῶν καρδίας καὶ ὄραμν ἐξῶ· εἶτα δὲ ὅταν

επέστρεψεν, ἡ ἐρημία τοῦ μικροῦ ἐκείνου οἰκήματος ἐπαυξανόμενη ἔτι μάλλον ἐκ τῆς κενῆς καθέδρου τῆς Ποθητῆς, ἐστραμμένης ἐξ ἡμισείας πρὸς τὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας τὴν ἔκαμνε νὰ κύνῃ δάκρυα.

Λίγνης ὄχημα ἐσταμάτησε κάτω πρὸ τῆς εἰσοδοῦ, φωναὶ δὲ ἀντήχησαν εἰς τὴν οἰκίαν:

— Κυρά Δελομπέλ, νὰ τὴν! Ἡ κόρη σου εὐρέθη!

Ἦτο πράγματι ἡ Ποθητὴ ἧτις ἀνῆρχετο ὠχρὰ, κλονιζομένη, ἐρειδομένη εἰς τὸν βραχιόνα ἐνὸς ἀγνώστου, ἀνευ ἐπαμίου καὶ πύλου, περιβεβλημένη εὐρύχωρον μινθῶνα ἀμαυροῦ χρώματος. Ἰδοῦσα τὴν μητέρα τῆς ἐμειδίασε πρὸς αὐτὴν σχεδὸν ἡλιθίως.

— Μὴ τρομάξῃς, δὲν εἶναι τίποτε... προσεπάθησε νὰ εἶπῃ· ἀλλ' ἐκάμφθη ἐπὶ τῆς κλιμακῆς. Οὐδέποτε ἡ κυρία Δελομπέλ ἤθελεν υποθέσει ὅτι ἦτο τόσον βρωμαλέα. Ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ ἤρπασε τὴν θυγατέρα τῆς, τὴν ἀπεκόμισε, τὴν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ὠμίλει πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἠσπάζετο.

— Ἐγύρισε τέλος πάντων;... Πόθεν ἔρχεσαι, καυμένο παιδί; Εἶνε ἀληθές, εἶπέ μου, ὅτι ἤθελες νὰ φονευθῆς;... Λοιπὸν ἠσθάνεσο τόσην μεγάλην θλίψιν;... διατί μου τὴν ἀπέκρυπτες;

Ἰδοῦσα τὴν μητέρα τῆς εἰς τοιαύτην κατάστασιν, καταβληθεῖσαν ὑπὸ τῶν δακρύων, γηράσασαν ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ἡ Ποθητὴ κατελήθη ὑπὸ σφοδρᾶς τύψεως συνειδήτους. Ἀνελογίζετο ὅτι εἶχεν ἀπέλθει χωρὶς ν' ἀποτείνῃ αὐτῇ οὐδ' ἓνα χειριτισμὸν καὶ ὅτι ἐνδομύχως τὴν κατηγόρει ὅτι δὲν τὴν ἠγάπα.

Δὲν τὴν ἠγάπα!

— Θ' ἀπέθνησκα ἐξ αἰτίας τοῦ θανάτου σου!.. ἔλεγεν ἡ ἀτυχῆς γυνὴ... Ὡ! ὅτε τὸ πρῶτ' ἐσηκώθην καὶ εἶδα ὅτι τὸ κρεθῶτι σου ἦτο ἄγγικτον καὶ δὲν σ' εὐρύκα οὔτε εἰς τὸ ἐργαστήριον... Ἐστριφογύρισα καὶ ἔπεσα κάτω ξερή... Ἐξεστᾶθης τώρα;... Εἶσαι καλά;... Δὲν θὰ ξανακάνῃς αὐτὸ πλεόν, ἀλήθεια, δὲν θὰ προσπαθήσῃς νὰ φονευθῆς;...

Καὶ συνέπτυσσε τὰς ἄκρας τῶν σκεπασμάτων, ἐθέριε τὸς πόδας τῆς, τὴν ἐσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στῆθους τῆς ὅπως τὴν λικνίσῃ.

Ἀπὸ τῆς κλίνης τῆς ἡ Ποθητῆ, μὲ τὰ ὄμματα κεκλεισμένα ἐπανεβλέπε πᾶσας τὰς λεπτομερείας τῆς αὐτοχειρίας τῆς, πάντα τὰ εἶδε γθῆ περιστακτικὰ δι' ὧν διήλθε διαφυγούσα τὸν θάνατον. Ἐν τῷ πυρετῷ τῆς, ὅστις νῦν ἐσφοδρῶνετο ἐν τῷ καταλαμβάνοντι αὐτὴν βραεὶ ληθαργῷ τὴν ἐτάρασσε, τὴν ἐβασάνιζεν ἀκόμη ἡ ἔκφρων αὐτῆς ἀναμέσον τῶν Παρισίων πορείας. Χιλιάδες ζοφερῶν ὁδῶν ἠνοιγόντο ἐνώπιόν τῆς ἐχούσαι τὸν Σηκουάνην εἰς τὴν ἐσχάτην αὐτῶν.

Ὁ φοβερός ποταμὸς, ὃν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεύρῃ τὴν νύκτα, τὴν κατεδίωκε νῦν.

Ἦσθάνετο ἐαυτὴν περιρραϊνομένην ὑπὸ τῆς ἰλύος του, ὑπὸ τοῦ βορβόρου· ἐν τῷ καταπιέζοντι δὲ αὐτὴν ἐφικλῆ, ἡ ταλαίπωρος κόρη μὴ γινώσκουσα πῶς ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐνόχλησιν τῆς ἀναμνήσεώς τῆς ἔλεγε ταπεινῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὴν μητέρα τῆς: «Κρύψε με... κρύψε με... ἐντρέπομαι!...»

Γ'.

Ἐπεσχέθη νὰ μὴ τὸ ξανακάνῃ πλεόν.

Ὡ, ὄχι, δὲν θὰ τὸ ξανακάνῃ πλεόν. Ὁ κύριος ἀστυνόμος δύναιτο νὰ μὲνῃ ἡσυχος. Δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ τὸ ἐπικαλέσῃ. Καὶ ἐν πρώτοις πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ μεταβῇ μέχρι τοῦ ποταμοῦ τώρα ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ κινήθῃ ἀπὸ τῆς κλίνης τῆς; Ἄν ὁ κ. ἀστυνόμος τὴν ἐβλεπε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, οὐδόπως θ' ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ὑποσχέσεώς τῆς Βεβαίως ἢ θέλησιν, ἢ ἐπιθυμία τοῦ θανάτου ἢ τόσον μοιραίως ἐγκεχραγμένη ἐπὶ τοῦ ὄχρου προσώπου τῆς τὴν προτεραιάν εἶνε ἀκόμη καταφανῆς ἐν ὄλῳ τῷ σώματι· ἐγένετο μόνον ἡπιώτερα, μάλλον ἐγκρατεροῦσα. Ἡ λεγομένη Δελομπέλ γινώσκει ὅτι ἂν ἀναμείνῃ ὀλίγον καιρὸν, ἐλάχιστον, ὁ πόθος τῆς θὰ ἐκπληρωθῇ.

Οἱ ἰατροὶ ἀξιοῦσιν ὅτι θνήσκει ἐκ περιπνευμονίας, ἐξ ἧς προσεβλήθη ἕνεκα τῶν ὑγρῶν ἐνδυματων τῆς. Ἄλλ' οἱ ἰατροὶ ἀπατώνται· δὲν εἶνε περιπνευμονία. Τότε λοιπὸν τὴν θανατώνει ὁ ἔρωσ τῆς;... Ὅχι! Ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης νυκτὸς δὲν θεωρεῖ πλέον ἐαυτὴν ἄξιαν ν' ἀγαπᾷ, οὐδὲ ν' ἀγαπᾶται. Τοῦ λοιποῦ θὰ ὑπάρχῃ μία κηλὶς εἰς τὸν τόσον ἀγνὸν βίον τῆς καὶ ἐκ τούτου ἀκριβῶς θνήσκει.

Ἐκάστην λεπτομέρειαν τοῦ φρικτοῦ δράματος ἐλογισμὸς τῆς θεωρεῖ ὡς ῥυθμὸν, καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τῆς ἐκ τοῦ ὕδατος ἐνώπιον τῶσων ἀνθρώπων καὶ τὸν κεκμηκότα ὕπνον τῆς εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν, καὶ τὰ ἄσμενα ἄσματα ἅτινα αὐτῇ ἤκουσε, καὶ τὴν παράφροναν ἧτις ἐθερμικνετο πρὸ τῆς θερμάστρας, πᾶν ὅτι φαῦλον, νοσηρὸν, ἀναιδῆς πρὸς ὃ συνεχρωτίσθη ἀνερχομένη τὴν κλιμακὴ τῆς ἀστυνομίας, τὴν περιφρόνησιν μερικῶν βλεμμάτων, τὴν ἀναίσχυνην μερικῶν ἄλλων, τοὺς ἀστεϊσμούς τοῦ σωτήρος τῆς, τὰς περιποιήσεις τοῦ ἀστυνομικοῦ κλητήρος, τὴν διὰ παντὸς καταστραφείσαν γυναικείαν τῆς συστολήν, τὸ ὄνομα τῆς ὅπερ ἐδέησε νὰ ὁμολογήσῃ, ὡς καὶ αὐτὴν προσέει τὴν ἐκ τῆς σωματικῆς τῆς ἐλλείψεως ἐνόχλησιν, ἧτις τὴν κατεδίωξε καθ' ὅλας τὰς φάσεις τοῦ μακροῦ μαρτυρίου τῆς ὡς εἰρωνία ἐπιπρόσθετος, γαλοιοποίησις τῆς ἐξ ἔρωτος αὐτοκτονίας τῆς...

Ἀποθνήσκει ἐκ τῆς αἰσχύνης, σὰς λέγω. Ὁ-

σάκις παραληρεῖ τὴν νύκτα αὐτὸ ἐπανκλαμβάνει ἀδιακόπως: «Ἐντρέπομαι!.. ἐντρέπομαι!..» κατὰ τὰς στιγμὰς δὲ τῆς ἀταραξίας χώνεται εἰς τὰ σκεπάσματα, τὰ σύρει ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ὡς διὰ νὰ κρυβῆ ἢ διὰ νὰ ταφῆ.

Πλησίον τῆς κλίνης τῆς Ποθητῆς, παρὰ τὸ φῶς τοῦ παραθύρου ἡ κυρία Δελομπέλ ἐργάζεται ἀγρυπνοῦσα ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τῆς. Ἐκ διαλειμάτων ἐγείρει τὰ ὄμματα καὶ κατασκοπεύει τὴν ἄφρων ἐκείνην ἀπελπισίαν, τὴν ἀνεξήγητον νόσον, εἶτα δ' ἐπικλαμβάνει τὸ ἔργον τῆς τάχιστα. Διότι μία τῶν μεγίστων θλίψεων τοῦ ἐνδεοῦς εἶνε καὶ τοῦτο ὅτι οὐδὲ νὰ πάσχῃ δύναται ὅσον θέλει. Πρέπει νὰ ἐργάζεται ἀδιακόπως καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ θάνατος περιπλανᾶται περὶ καὶ μεριμνᾷ περὶ τῶν ἐπιχειρουσῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν δυσχερειῶν τοῦ βίου.

Ὁ πλούσιος δύναται νὰ ἐπιδοθῆ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν θλίψιν του, νὰ προσκολληθῆ εἰς αὐτήν, νὰ ζήσῃ μετ' αὐτῆς, μὴ πράπτων ἄλλο τι εἰμὴ θλιβόμενος κλαίων.

Ὁ πτωχὸς δὲν ἔχει οὔτε τὰ μέσα, οὔτε τὸ δικαίωμα. Ἐγνώρισα εἰς τὴν πατρίδα μου, εἰς τὴν ἐξοχὴν γραιὴν ἧτις εἶχεν ἀπολίσει ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν θυγατέρα τῆς καὶ τὸν σύζυγόν τῆς, τὰς φοβερὰς δὲ δοκιμασίας ταύτας ὑπέστη ἀλλεπαλλήλως· εἶχεν ὁμῶς τέκνα ἄρρενα ν' ἀναθρέψῃ καὶ ἐν κτήμα ἐνωκισμένον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὄφειλε νὰ ἐπιστατῆ. Ἀπὸ τοῦ ὄρθρου ὄφειλε νὰ ἐπισχολῆται, νὰ ἐπαρκῆ εἰς πάντα, νὰ ἐκτελῆ διαφόρους ἐργασίας εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς μέρη διαστῶτα, ἀπέχοντα λεύγας ἀπ' ἀλλήλων ἐνίοτε. Ἡ ἀτυχῆς χήρα μοὶ ἔλεγεν: «Οὐδὲ μιὰν στιγμὴν τὴν ἐβδομάδα δὲν ἔχω καιρὸν νὰ κλαύσω· ἀλλὰ τὴν Κυριακὴν... ὦ, τὴν Κυριακὴν ἀποζημιώνομαι!...» Τῷ ὄντι δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐνῶ τὰ παιδιά ἔπαιζον ἐξω ἢ περιεπάτου, αὐτὴ ἐκλείετο ἐντὸς τοῦ ἐρήμου οἴκου τῆς καὶ διήρχετο ὅλον τὸ ἀπόγευμα κραυγάζουσα, ἐπικαλούμενη τὸν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα τῆς.

Ἡ κυρία Δελομπέλ δὲν εἶχεν οὔτε καν τὴν Κυριακὴν εἰς τὴν διαθέσιν τῆς. Ἀναλογίσθητε ὅτι τώρα ἐργάζεται μόνη, οἱ δὲ δάκτυλοί τῆς δὲν εἶχον τὴν θαυμασίαν ἐπιτηδειότητα τῶν λεπτοφῶν χειρῶν τῆς Ποθητῆς, ὅτι τὰ φάρμακα ἦσαν ἀκριβῆ. καὶ ὅτι διὰ κανένα λόγον δὲν θ' ἀπεφάσιζε νὰ στερήσῃ τὸν «πατέρα» τινὸς τῶν προσφιλῶν του ἔξω. Διὰ τοῦτο καθ' οἶαν δὴποτε ὤραν καὶ ἂν ἠνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἡ ἀσθενῆς, ἐβλέπε τὴν μητέρα τῆς ὑπὸ τὸ ὄχρον φῶς τῆς πρωίας ἢ ὑπὸ τὸ τῆς ἀγρυπνοῦσης λυχνίας ἐργαζομένην πάντοτε, ἐργαζομένην ἀδιακόπως.

Ὅσάκις τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τῆς ἦσαν καταβιβασμένα, ἤκουε τὸν ξηρὸν καὶ με-

ταλλικὸν κρότον τῆς ψαλίδος ἀποτιθεμένης ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ὁ κάματος αὐτὸς τῆς μητρός, ἡ ἀγρυπνία αὐτῆς ἧτις διαρκῶς συνώδευεν ὡς σύντροφος τὸν ἰδικὸν τῆς πυρετὸν ἦτο ἐπίσης μία ἀφορμὴ ὀδύνης δι' αὐτήν. Ἐνίοτε μάλιστα ἡ τοιαύτη ὀδύνη ἐπεσιάζετο πᾶσας τὰς λοιπὰς.

— Ἐλα, δόσε μου κ' ἐμὲ τὴν ἐργασίαν μου. ἔλεγε προσπαθοῦσα νὰ καθῆσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἦτο τοῦτο μικρὰ αἰθρία ἐν τῷ ζῶφῳ ὅστις καθίστατο ὁσημέραι πυκνότερος. Ἡ κυρία Δελομπέλ, ἧτις διέβλεπεν ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ταύτῃ τῆς θυγατρὸς τῆς θέλησιν ὅπως προσκολληθῆ ἐκ νέου εἰς τὴν ζωὴν, τὴν ἐτοποθέτει ὅπως ἠδύνατο κάλλιον καὶ μετέφερον ἐγγύτερον τὴν τραπέζαν. Ἄλλ' ἡ βελὸν νῦν ἦτο πολὺ βαρεία, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς πολὺ ἀσθενεῖς, ὁ ἐλάχιστος δὲ κρότος ἀμάξης κυλιομένης ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, αἱ κραυγαὶ αἱ ἀνερχόμεναι μέχρι τῶν παραθύρων ὑπερίμνησκον εἰς τὴν Ποθητὴν ὅτι ἡ ὁδὸς, ἡ ἀχρεία ὁδὸς, ἐκεῖτο ἐκεῖ πλησίον. Ὅχι, ἀναμφιβόλως δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν νὰ ζήσῃ. Ὡ, ἂν ἠδύνατο ν' ἀποθάνῃ πρῶτον καὶ ἔπειτα ν' ἀναγεννηθῆ! Ἐν τοσοῦτῳ ἔθνησκεν, ἀποκτῶσα βαθμηδὸν ὑψίστην αὐταπάρησιν. Ἡ μήτηρ ἐνῶ ἔρραπτε παρατήρει τὴν κόρην τῆς ὁσημέραι ὠχροτέραν καὶ τὴν ἠρώτα:

— Εἶσαι καλλίτερα;

— Πολὺ καλλίτερα... ἀπῆντα ἡ ἀσθενῆς μετ' ἐλαφροῦ μειδιάματος μελαγχολικοῦ ὅπερ ἐφώτιζε πρὸς στιγμὴν τὸ τεθλιμμένον τῆς πρόσωπον, δεικνύον πᾶσαν τὴν ἐπ' αὐτοῦ γενομένην καταστροφὴν, ὅπως ἀκτίς ἡλίου εἰσδύουσα εἰς τὸ οἶκημα πένητος ἀντὶ νὰ τὸ φαιδρύνῃ, ἐξαίρει ἔτι μάλλον τὴν γύμνωσιν αὐτοῦ καὶ τὸ πένθος. Ἐπήρχοντο κατόπιν μακρὰί περίοδοι σιγῆς, καθ' ἃς ἡ μήτηρ δὲν ὠμίλει ἐκ φόβου μήπως κλαύσῃ ἀκουσίως, ἡ δὲ θυγάτηρ ἔμενε νεναρκωμένη ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, περιτετυλιγμένη ἤδη ἐντὸς τῶν ἀοράτων πέπλων, δι' ὧν ὁ θάνατος περιβάλλει οἰονεῖ ἐξ οἴκου τοὺς ψυχραγοῦντας ὅπως κατανίκησῃ τὰς ἀπομενούσας εἰς αὐτοὺς δυνάμεις καὶ τοὺς παραλάβῃ ἡσυχότερον, ἀνευ ἀντιστάσεως.

Ὁ ἐνδοξὸς Δελομπέλ οὐδέποτε παρευρίσκατο. Ὁ βίος αὐτοῦ ὡς ἠθοποιῶν ἀέργου κατ' οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ. Ἐγίνωσκεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἦτο ἐπιθάνουσα, ὁ ἰατρὸς τὸν εἶχε προειδοποιήσει περὶ τούτου. Μάλιστα εἶχε προξενήσει τὸ τοιοῦτο εἰς αὐτὸν σφοδρὰν συγκίνησιν διότι κατὰ βάθος ἠγάπα πολὺ τὴν θυγατέρα του· ἀλλ' εἰς τὸν παραδοξὸν ἐκείνον χαρακτήρα τ' ἀληθέστατα καὶ εἰλικρινέστατα τῶν αἰσθημάτων ἐλάμβανον τροπὴν ἐπιπλάστον, ἡμιστα φυσικὴν, ὅπως τὰ ἐπὶ τραπέζης ἐπικλινούσ ἀποτιθέμενα ἀντικείμενα δὲν φαίνονται εὐθέα.

Ὁ Δελομπέλ πρό πάντων ἤθελε νά περιπατή, νά περιφέρει καί νά σκορπίζη τήν λύπην του. Ὑπεκρίνετο τόν ἀτυχῆ πατέρα ἀπό τῆς μιάς ἄκρας τοῦ βουλευθάρχτου μέχρι τῆς ἐτέρας. Τόν συνήντων εἰς τὰ περί τῶν θεάτρων, εἰς τὰ καφενεῖα τὰ συγκαζόμενα παρὰ τῶν ἠθοποιῶν μέ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς καί τὸ πρόσωπον ὠχρόν. Ἦγαπα νά τὸν ἐρωτῶσιν: « Αἷ λοιπόν, καυμένη, πῶς πηγαίνει ἡ ἀσθενής σου; » Τότε δὲ αὐτὸς ἔσειε τὴν κεφαλήν διὰ κινήματος νευρικοῦ· συνέειχε τὰ δάκρυα δι' ἑνὸς μορφασμοῦ, ἐκράτει μέ τὸ στόμα τὰς ἀράς καί τὰ παράπονα καί ἐξετόξευε κατὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀφῶνον καί πληρές ὀργῆς βλέμμα, ὡς ὅτι ὑπεκρίνετο τὸν Ἴατρον τῶν Πιδῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἐμποδίζεν ἀπὸ τοῦ νά δεικνύη πᾶσαν ἀβράν καί φιλοσοργίαν πρὸς τὴν κόρην του ἐπιμέλειαν.

Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι εἶχεν ἀποκτήσει τὴν ἐξιν, ἀφότου ἡ Ποθητὴ ἠσθάνει, νά κομίζη αὐτῇ ἄνθη ἐκ τῶν ἀνά τοὺς Πικρισίους ἐκδρομῶν του. Δὲν ἠρκεῖτο δὲ εἰς τὰ συνήθη ἄνθη, εἰς τὰ ταπεινά ἴα, τὰ θάλλοντα εἰς πᾶσαν γωνίαν οὐδοῦ καί προσιτὰ εἰς πᾶν βαλάντιον ἠθελε ν' ἀγοράζη κατὰ τὰς θλιβεράς ἐκεῖνας ἡμέρας τοῦ θινοπόρου βότα καί καρυόφυλλα, πρὸ πάντων δὲ λευκὰ λείρια, λείρια βλαστήσαντα ἐν τεχνιτῷ ἀνθοκομίῳ, ὧν τὰ ἄνθη, τὸ στέλεχος καί τὰ φύλλα ἔχουσι τὸ αὐτὸ ὑποπράσινον χρῶμα ὡσανεὶ ἡ φύσις ἐν τῇ σπουδῇ αὐτῆς νά ἐνέμεινεν εἰς τὸ αὐτὸ ὁμοίομορφον χρῶμα.

— Ὡ, εἶνε πολὺ... πάρα πολὺ... θὰ μὲ δυσκρεστήσης, ἔλεγεν ἐκαστοτε ἡ ἀσθενὴς ὀσάκις τὸν ἔβλεπεν εἰσερχόμενον θριαμβευτικῶς μέ τὴν ἀνθοδέσμην ἀνά χεῖρας. Ἄλλ' αὐτὸς ἀπάντη μέ τόσον ἐλευθερίον καί μεγαλοπρεπῆ ἦθος: « Ἄσφησε δά... ἄφησε δά... » ὥστε ἡ νεανίς δὲν ἐτόλμα ἐπὶ πλέον νά ἐπιμείνη.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ δαπάνη ἦτο μεγάλη καί ἡ μήτηρ μετὰ κόπου κατώρθου νά κερδίζη τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα καί τῶν τριῶν.

Πλὴν ἀντὶ νά παραπονηθῇ ἡ κυρία Δελομπέλ ἀπεναντίας εὗρισκε λαμπρὰν τὴν πράξιν τοῦ μεγάλου αὐτῆς συζύγου.

Ἡ τοιαύτη πρὸς τὰ χεῖματτα περιφρόνησις, ἡ ὑπερήφανος ἀμεριμνησία ἐνέπνεον αὐτῇ ἀπειριόριστον θαυμασμόν, περισσότερον δὲ παρὰ ποτε ἐπίστευεν εἰς τὴν μεγαλοφυίαν καί τὸ θεατρικόν μέλλον τοῦ συζύγου της.

Καί αὐτὸς ἐπίσης διέσωζεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμβάντων πεποιθήσιν ἀκλόνητον. Ἐν τούτοις ὅμως ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀνοιχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ του πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ὀλίγον ἔλειψε μικρὰ χεῖρ φλέγουσα ἀποτεθεῖσα ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καί ἀείποτε πεπλανημένου κρανίου του νά ἐκδιώξη τὴν αὐτῶν πρὸ τόσο καίρου βομβοῦσαν μεγαλόνητον. Ἰδοὺ πῶς συνέδη τὸ πρᾶγμα:

Νύκτα τινὰ ἡ Ποθητὴ ἀφύπνισθη αἰφνης εἰς παρὰδοξον κατάστασιν. Σημειωτέον ὅτι τὴν προτεραιὴν ὁ ἱατρός ἐλθὼν πρὸς ἐπίσκεψιν της λίαν ἐξεπλάγη εὐρῶν αὐτῆν ζωογονηθείσαν, μάλλον ἤρεμον, τὸν δὲ πυρετὸν της καταπεσόντα. Μὴ δυνάμενος νά ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀπροσδοκῆτου ἀναστάσεως ἀπῆλθε λέγων: « ἄς περιμένωμεν! » βρασιζόμενος εἰς τὰ κίβνιδια σκιρτήματα τῆς νεότητος, εἰς τὴν ἰσχύν τοῦ χυμοῦ τοῦ ἐγκεντρζίζοντος ζωὴν νέαν ἐν ἡ ἐκδηλοῦνται τὰ συμπτώματτα τοῦ θανάτου. Ἄν ἤθελε παρατηρήσει ὑπὸ τὸ πορσεφάλαιον τῆς Ποθητῆς θὰ εὗρισκε μίαν ἐπιστολήν φέρουσαν τὴν τεχυδρομικὴν σφραγίδα τοῦ Καίρου ἥτις ἦτο ἡ ἀπόκρυφος αἰτία τῆς εὐτυχῆς ταύτης μεταβολῆς. Ἦσαν τέσσαρες σελίδες ὑπογεγραμμέναι ὑπὸ τοῦ Φράντζ, ἐν αἷς ἐξήγει πρὸς τὴν προσφιλῆ αὐτοῦ Ζιζήν καί ὠμολόγει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν διαγωγὴν.

Αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν ὠνειροπόλει ἡ ἀσθενής. Καί ἂν αὐτὴ ἡ ἴδια ἤθελε τὴν ὑπαγορεύσει, δὲν θὰ ἦσαν μέ τόσην ἐντέλειαν ἐκπεφρασμένοι ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ θιγούσαι ἀπ' εὐθείας τὴν καρδίαν της λέξεις, ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ λεπταὶ δικαιολογίαι ἀτινες ἐπέγερον βάλσαμον εἰς τὴν πληγὴν της. Ὁ Φράντζ μετενόει, ἐξήτει συγγνώμην, χωρὶς δὲ οὐδὲν νά ὑποσχεθῇ, χωρὶς οὐδὲν πρὸ πάντων νά ζητήσῃ διηγείτο πρὸς τὴν πίστην του σίλην τοὺς ἀγῶνάς του, τὰς τύψεις τοῦ συνειδήτος, τὰς ὀδύνας του. Ἦγανακτεῖ κατὰ τῆς Σιδωνίας, ἰκέτευε τὴν Ποθητὴν νά δυσπιστῇ πρὸς αὐτὴν καί μετὰ μνησικακίας ἦν τὸ πρότερον πάθος του καθίστα ὀξυτερῆ καί φοβεράν ὠμίλει αὐτῇ περὶ τοῦ χαρκατῆρός της, τοῦ φύλου ἄμα καί ἐπιπολαίου, περὶ τῆς ἀχρόου φωνῆς της, ἥτις ἦτο καταλληλοτάτη εἰς τὸ ψεύδασθαι καί ἥτις οὐδέποτε ἐξέφεραζε τόνον προερχόμενον ἐκ τῆς καρδίας, διότι καί ἡ φωνὴ αὐτῆ προήρχετο ἐκ τῆς κεφαλῆς της ὅπως ὅλοι αἱ ἐμπαιθεῖς ὄρμαι τῆς παρισινής ἐκεῖνης πλαγυγόνος.

Τί δυστυχία νά μὴ φθάσῃ ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ ὀλίγας ἡμέρας ἐνωρίτερον! Ὅλοι αὐτοὶ οἱ καλοὶ λόγοι ἦσαν τώρα διὰ τὴν Ποθητὴν ὅτι εἶνε ἐκλεκτὰ ἐδέσματα κομιζόμενα λίαν βραδείως πρὸς ἄνθρωπον θνήσκοντα ἐκ τῆς πείνης. Τὰ ὀσραίνονται, τὰ ὀρέγεται, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νά τὰ γευθῇ. Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἡ ἀσθενὴς ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολήν ταύτην. Τὴν ἐξῆγεν ἐκ τοῦ φακέλλου, ἀκολούθως δὲ τὴν συνέπτυσσε πάλιν φιλοστόργως καί ἐξηκολούθει νά τὴν βλέπῃ καί ἀπὸ ἑλκείε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὀλόκληρον ὡς εἶχε, μέχρι καί αὐτοῦ τοῦ χρώματος τοῦ γραμμικοσῆμου. Ὁ Φράντζ τὴν εἶχεν ἐνθυμηθῇ! Τοῦτο καί μόνον ἐνέπνεον αὐτῇ γλυκεῖαν γαλήνην, ἐν ἡ τέλος ἀπεκοιμήθη ὡσεὶ ἠσθάνετο

ὅτι χεῖρ φιλικὴ ὑπεβάσταζε τὴν ἀδύνατον κεφαλήν της.

Διὰ μιάς ἀφύπνισθη καί, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, εἰς κατάστασιν περιεργον. Ἦσθάνετο ἀδυναμίαν, στενοχωρίαν καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα, κάτι τι ἀνέκφραστον. Ἐνόμιζεν ὅτι δὲν συνέειχετο πλέον μετὰ τῆς ζωῆς εἰμὴ διὰ λεπτοῦ νήματος, λίαν τεταμένου καί ἐτοιμοῦ νά συντριβῇ, οὐ ὁ νευρικός κραδασμὸς ἀπέδιδεν εἰς πάσας αὐτῆς τὰς αἰσθήσεις λεπτότητα καί ὄξύτητα ὑπεράνθρωπον. Ἦτο νύξ. Ὁ θαλαμὸς ἐνθα κατέκειτο κλινήρης καί ὅστις ἦτο ὁ τῶν γονέων της παρχωρηθεῖς αὐτῇ ὡς μάλλον εὐάερος καί μάλλον εὐρύχωρος ἢ τὸ στενὸν της κλινιστάσιον, ἦτο σχεδόν σκοτεινός. Εἰς τὴν ὀροφὴν περιεστρέφετο κυκλοτερῶς ἡ ἀντανάκλασις τῆς κανδύλης, ἡ μελαγχολικὴ αὐτῇ Μεγάλη Ἄρκτος, ἥτις ἀπάσχολεῖ τοὺς ἀγρυπνοῦντας ἀσθενεῖς· ἐπὶ τῆς τραπέζης δὲ ἡ λυχνία μέ τὸ φῶς ἠλαττωμένον, περιοριζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀλεξιφῶτου ἐφώτιζε τὴν διεσπαρμένην ἐργασίαν καί τὸ ἀκαυρὸν σχῆμα τῆς ἀποκοιμηθείσης ἐπὶ τῆς ἐδρας της κυρίας Δελομπέλ.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΜΙΑ

Μέσα 'ς τὸν κόσμον χωριστῇ, μέσα σὲ τόσαις μία! Περνᾷς, καί μέσα 'ς ταῖς καρδίαις γεννᾷς τὴν τριχομία. Καί 'ς τὴν ψυχὴν μου, θάλασσα βαθειὰ γαληνευμένη, τὸ πέρασμα σου τὰ ὄνειρα 'σὰν αὐρα τ' ἀνασταίνει.

'Στὸν κόσμον ἢ ἄλλαις ἐμμορφιαῖς ὄλαις 'μπροστά 'ξέσένα, Ἄνθη τῆς γῆς μοσχολοῦν 'ς τὸ χῶμα βίβωμένα, Καί δένονται καί σέρονται καθὼς φανῶν σιμὰ σου. Κ' ἐσένα εἶνε λευκότερο τὸ κάθε κίνημά σου.

Κάθεσαι, στέκει, δείχνουσαι πῶς φτερωμένη πάλι: Γένν' ἢ λαμπάδα ἢ ἐλόγα της ξανάφτει πῶς μεγάλη. Φεύγεις καί πᾶς ἀέρινο στοιχεῖο μέ τὰ στοιχεῖα, Ἄν ἀστραπῇ, 'σὰν ἀνεμος καί 'σὰν τὴν εὐτυχία.

Μὴν εἶσαι μιὰ καλόγνωμη θεὰ τοῦ πλοῦσια δῶρα Σκορπᾶς τὰ ὀλόγλυκα ὄνειρα 'ς τῆς γραυγῆς τὴν ὥρα. Ὅταν ὁ ὕπνος μᾶς κρατῇ 'ς τοῦ κρεβατιοῦ τὸ στρώμα Κι' ἀπ' τὰ χλωρὰ ροδόφυλλα πῶς μαλακὸς ἀκόμα;

Μὴν εἶσαι διαβατήρικη νεράιδα ἀπὸ 'δῶ πέρα Σὲ πῶς λαμπρὸ πηγαίνοντας πλανήτῃ, 'ς ἄλλη σφαῖρα; Ἡ φαντασία μὴ σ' ἐπλάσε γιὰ μιὰ στιγμή καί μὴν Ἄπ' τὸν ἀγρὸν ποῦ γάνεται; κι' ἀπ' τὸν ἀφρὸν ποῦ λυώνει;

Μὴν εἶσαι ἀρχαῖον ἀγάλμα κ' ἕνας θεὸς βουλῆθῃ Νὰ σοῦ ταραξῇ μέ ζωὴν ἀνθρωπινὴν τὰ στήθη; Μὴν εἰσ' ἐκείνην πῶρυγεν, ἐκείνη ἡ Καρυάτις, Κ' ἡ ταξιδεύτρια γύρισεν ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ της;

Νοιθῶν ἕναν πόνον ἀστυστο νά σὲ δοξολογήσω, Καί νά σκορπῶ 'ς τὸ δρόμο σου γύρω κ' ἐμπρός καί πίσω, Γονατιστὸς κι' ἀθήρητος, μέ τὰ δικά μου χεῖρα Λιθάνι, ἀλόη, μυρωδικὰ, στεφάνια, περιστέρια!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΔΕΣΙΑ ΤΟΥ ΚΡΙΕΖΩΤΗ

Ἱστορικὸν ἐπεισόδιον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν—τῷ 1847—ὁ Κριεζώτης εἶχεν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ Ὁθωμανοῦ.

Δυστηρησθέντες ἐκ διαφόρων ἀφορμῶν ἐναντίον τῆς κρατούσης ἀρχῆς εἶχε προστεθῇ ἀπὸ καιροῦ εἰς τὸ περὶ τὸν Μαυροκορδάτον ἐχθρικός διακείμενον πρὸς τὴν τότε κυβέρνησιν καί δεινῶς διαφερόμενος πρὸς τὸν ἐν εὐβοίᾳ Κωλέττην περὶ τῆς ἐξουσίας κόμμα, κηρυχθεὶς ἐκ τῶν ἐπιθυμοῦντων τὴν μεταβολὴν τοῦ καθεστώτος. Πρὸς ἐκδήλωσιν ὁμοῦ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ τοῦτων δὲν εἶχεν ἐπιχειρήσῃ βιασίον τι κίνημα οὔτε ἐσκόπει ἴσως νά προβῇ, ὅτε ἡ κυβέρνησις, ἀνοήτως φερομένη κ' ἐπιχέουσα ἔλασον εἰς τὴν πυρᾶν, μαθούσα τὴν εἰς τὸ κόμμα τοῦ Μαυροκορδάτου προσέλευσιν αὐτοῦ, νομίζουσα δ' ὅτι διὰ τοῦ ἐκφοβισμοῦ τῶν ἐναντιῶν θὰ κατώρθου νά γίνῃ σεβαστὴ, ἐπωφελομένη ἀσημάντου πινός αἰτίας, διέταξε τὴν σύλληψιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Εὐβοίας καί τὴν ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Χαλκίδος κάθειρξιν του.

Τοῦτο ἐξηγείωσεν εἰς μέγαν βαθμὸν τὸν καί ἄλλως εὐερέθιστον Κριεζώτην, ἀπεφάσισε δὲ νά βίβῃ τὸν κύβον, ἐγείρων στάσιν κατὰ τῆς βασιλείας, κατὰ τὰ εἰθισμένα τότε καί ἐπὶ τοῖς ἐλαχίστοις παρὰ τοῖς δυσυποτάκτοις ὄπλαρχηγοῖς τοῦ ἀγῶνος, οἵτινες μόλις ἐξεληθόντες πλήρεις δόξης καί ἀγερωχίας ἀπὸ τοῦ ἐπταετοῦς φρικτοῦ πολέμου πρὸς δημιουργίαν τοῦ ἀρτισυστάτου ἐλληνικοῦ ἔθνους ἔβλεπαν ἐαυτοὺς κινδυνεύοντας νά περιπέσωσιν αἰφνης ὑπὸ τὸν νεότευκτον ζυγὸν τῆς Βαυαροκρατίας ἢ μειούμενα τὰ προνόμια, ἀτινα δικαίως ἠξιοῦν, ὑπὸ τῶν διαδεχομένων ἀλλήλων ἐν τῇ κανονικῇ διοικήσει τοῦ κράτους πολιτικῶν μεριδῶν, ἀναλόγως τῆς δεξιότητος ἐκάστης. Διό, μετ' ὀλίγον, μεθύσας ἐπιτηδείως τὸν φυλασσοντα αὐτὸν λακωνικὸν ἀξιωματικὸν Καβάκον, μεθ' οὐ συνέτρωςε, καί ἀφαίρεσας ἀπ' αὐτοῦ τὰς κλεῖς, ἔδραπέτευεν ἀπὸ τοῦ φρουρίου διὰ διδούσης πρὸς τὴν θαλάσσαν πορτοπούλας, ἐξῶθεν τῆς ὁποίας, κατὰ τὸ μέρος τῶν ἀμπελιῶν, ἐντός τοῦ ὕδατος, διότι ρηχὰ ἐκεῖ τὰ νερά, ἀνέμενον ἐκ προηγηθείσης συννενοήσεως πρὸς τοὺς ἐν Χαλκίδι φίλους ἐπισεαγμένους κ' ἕτοιμος ὁ ἱππος του, ἀπήρχετο δὲ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου, ἀφίων τὸν μὲν Καβάκον νά χωνεύσῃ ὡς ἠδύνατο τὸν ποθόντα σῖνον, τὴν δὲ κυβέρνησιν νά τριβῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὸ συμβᾶν.

Ἡ ἐν Εὐβοίᾳ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἀπελευθερωθέντος ἐννοεῖται οἰκθρῶς ὅτι κατέστη τὸ σῶμα γενικῆς ἐξεγέρσεως, μετὰ παρέλευσιν δὲ

μόλις ἡμερῶν τινῶν ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐτάσσοντο ὑπὸ τὴν σημαίαν του, οὗς ἄγων ἐνεφανίζετο ἐξωθεν τῆς Χαλκίδος.

Ἐκεῖ, τὸ στρατοπέδον αὐτοῦ ἐστήσεν εἰς τὰ περιβόλια, κατεσκευάσθη δὲ τὰ δέοντα ὄχυρά-μακτα καὶ παρέταξε τὸν στρατὸν του, ἤρατο δὲ πολιορκῶν τὴν πόλιν, ὑπὲρ ἧς ἡμύνητο ἐσω-θεν, κεκλεισμένος ἐντὸς αὐτῆς, ὁ κυβερνητικὸς Γαρθικιώτης, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ Εὐβοικοῦ κόλπου, ἠγκυροβολημένον ἐν αὐτῷ, εἰς θέσιν Ἀφράτι, βαπόρι πολεμικὸν ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλὲν ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἐκαστονοβόλει τὴν ἀνταρκτικὴν ὁρδὴν.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἢ τε προσβολὴ καὶ ἢ ἄμυνα ἐκατέρωθεν μεταξὺ τῶν διαμαχομένων μερῶν ἦσαν ὑπέροπε σφοδρά. Οἱ στρατιῶται τοῦ ἐπαναστάτου, κεκλιμένοι ὀπίσω τῶν προ-χειρῶν ὄχυρῶματων των, διηύθυνον ἀδιάκοπον τὸ πῦρ αὐτῶν κατὰ τῆς πόλεως, ἀπὸ τῶν ἐ-πάλξεων αὐτῆς ὀρμητικῶς ἀνταπεκρίνοντο οἱ κε-κλεισμένοι, ἀπὸ τῆς Ἀφράτι δὲ τὸ πολεμικὸν λυσσῶδεις ἐβάλλε τῶν κανονίων του τὰς ἀπαύ-στους καὶ βαρυήχους βολὰς. Ὁ Κριεζιώτης ἐπέθεώρει τὰ ὄχυράμακτα τοῦ στρατοπέδου του, μόνος ὄρθιος ὑπὲρ αὐτὰ μεταξὺ τῶν κεκλιμένων στρατιωτῶν του, ἀδιαφορῶν πρὸς τὰς γύρω συ-ριζούσας σφαῖρας, κ' ἐκθέτων πανταχόθεν ὄρατόν τὸ ὑπερύψηλον αὐτοῦ ἀνάστημα καὶ τὸν γιγαν-τώδη κορμὸν εἰς τὰ ἐχθρικά βλήματα. Ὁ ἄγων διεξήγετο ἄγριος, ἐμάνετο ἐν βρυγμῶ ἀμφί-ροπος, τὸ πείσμα τῶν ἐμφυλίων συγκρούσεων ἐξέκαθεν αὐτὸν, ἀποφασιστικὸν δὲ προσηνύετο τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πάλης, διήρχετο οὕτω διὰ τῶν στοίχων τῶν μαχομένων, ἀπαθῶς, ὑπὲρ τὴν ὄραν ἤδη, ἰστά-μενος κατὰ διαλείμματα, παροτρύνων αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην, κανονίζων τὰ κατ' αὐτὴν, ἢ ἀπλῶς παρατηρῶν τὰ γινόμενα.

Ἐκ τῆς πόλεως πρέπει νὰ τὸν ἐβλεπαν, καθὼς καὶ ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου, διότι ἔπου ἐτύχαινε νὰ σταθῆ, εὐθὺς πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὡς ἐκ μυστικῆς συνεννοήσεως, κατεπέμποντο πυκνότεραι καὶ αἰ ἀπ' ἐκείνης σφαῖραι καὶ οἱ ὄλμοι οἱ ἀπ' αὐτοῦ. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τὸν περίπατόν του, ἐλάχιστα ἐφάνετο ὡς νὰ τὸν ἠνώχλει, ἐνόμι-ζες ὅτι δὲν ἐκρινεν ἄξιον τοῦ κόπου νὰ προφυ-λαχθῆ ἔστω καὶ μικρόν, συχνὰ δὲ ἔχειρε τὴν χεῖρα δίδων διαταγὰς ἢ δεικνύων ἀπέναντι σημεῖα πρὸς ἐπίθεσιν.

Αἴφνης, τὴν φορὰν αὐτὴν, ὡς ἔτεινε τὸν βρα-χιόνα ἵνα δείξῃ πάλιν τι ἀντίκρυ, βολὴ κανονίου ριφθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου πλήττει αὐτὸν ἀκριβῶς ἀνὰ μέσον τὸν καρπὸν τῆς δεξιᾶς.

Ὁ πληγωθεὶς εἶδε τὸ τραῦμα παρευθὺς, κ' ἐγειρῶν ταύτοχρόνως σχεδὸν τὴν φουστάνελλαν

του ἐκρυψε μεταξὺ τῶν πτυχῶν αὐτῆς τὸ πα-θὸν μέλος ἐν σπουδῇ, χωρὶς οὔτε σταγῶν αἵμα-τος νὰ σώσῃ καὶ πέσῃ εἰς τὸ χῶμα, διὰ νὰ μὴ προφθῆσῃ ἄλλος καὶ ἀντιληφθῆ τυχὸν τί ἐγινεν. Οἱ ἐγγὺς ὅμως εὐρισκόμενοι εἶχον ἤδη παρατηρήσῃ τὸ γεγονός, καὶ συνετάσσοντο ἐπιστρεφόμενοι, καὶ διέκοπτον τὸ πῦρ. Ἀλλ' ἐκείνος, βλοσυρῶς ἀποβλέπων πρὸς αὐτούς, ὀρ-γίλος διότι ἐφωράθη.

— Τί κυττάτε μωρέ; . . ., λέγει τραχέως. Τὴ δουλειὰ σας, τὴ δουλειὰ σας σεῖς!

Καὶ κατερχόμενος τοῦ ὄχυρῶματος, βραδέως βαίνων, διευθύνεται ἡσύχως πρὸς τὴν σκηνὴν του.

Ἐκεῖ, ἐσήκωσε τὸν πληγέντα βραχιόνα καὶ ἐκύτταξεν αὐτόν, εἶδε δὲ ὅτι ἡ χεῖρ, ἀποκεκομ-μένη σχεδὸν ἐντελῶς τοῦ καρποῦ ὑπὸ τοῦ βλή-ματος, μόλις ἐκρέματο ἀπ' αὐτοῦ διὰ λεπτοῦ νεύρου. Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς παριστάμενον ὄπλίτην:

— Βρέ, λέγει αὐτῷ, βγάλ' τὸ μαχαίρι σου καὶ κόφτο! . . .

— Ἄ καπετάνιε! . . ., ἔκαμεν ὁ ἄνθρωπος, ἀποσυρόμενος, ἔμφοβος καὶ συγκεχυμένος.

— Οὐ νὰ χαθῆς! . . .

Καὶ ἀπλώσας, ἀνασπᾷ ὁ ἴδιος τὸ μαχαίρι ἀπὸ τοῦ σελαχίου τοῦ ὄπλιτου, καὶ κόπτει δια-μιᾶς αὐτὸς τὸ νεῦρον. Ἡ χεῖρ, ἀποσπασθεῖσα ὀλοκλήρως, ἐδούπησε καταπεσοῦσα βαρεῖα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, λίμνη δὲ αἵματος ἐσηματίσθη κύκλω τῆς ἀμέσως.

— Βράστε τώρα ἕνα τσουκάλι κατράμι!, ἐπέταξε βιαίως.

Δύο-τρεῖς ἐχύθησαν εὐθὺς ἐξω τῆς σκηνῆς, μετὰ μικρὸν δὲ χύτρα πλήρης πίσης ἐκομίζετο κ' ἐναπετίθετο ἐπὶ αὐτοστιγμῇ ἐτοιμασθείσης μεγαλῆς πυρᾶς, ἧς αἱ φλόγες περιετύλιξαν αὐ-τὴν πανταχόθεν ἐν ὄρμῃ.

Ἐπὶ τὴν δύναμιν τοῦ πυρός τὸ κατράμι ἤρ-ξατο ἀναλυόμενον καὶ σίζον, ἐντὸς ὀλίγου δὲ ἤχησε κ' ἐκόχλασεν, ἐνῶ ἡ ὄρμηξ ὀσμὴ του βράζοντος ἐπλήρου τὴν σκηνὴν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐπλησίασεν εἰς τὴν χύτραν, ἐκύτ-ταξεν ἐντὸς, καὶ ἰδὼν τὴν ἀσφαλτοῦ ἀναλυθεῖ-σαν καὶ καπνίζουσαν, ἐβύθισεν ἀστραπιαίως τὴν αἰμάσσουσαν χεῖρα ἐν αὐτῇ.

Πρὸς τὴν ἐπαφὴν τῆς ζεουσης πίσης ἡ πλη-γωμένη σὰρξ ἐκρίζεν, ἐτρίψε, συνεστάλη, διε-στάλη, ἀνεπάλθη, ἐφρίξε, μετὰ λεπτά τινα δὲ πρὸς τὴν ὀσμὴν τῆς πίσης συνναμίνυτο καὶ ὡς ὄξεια ἀπόπνοια ψηνομένου κρέατος, ἀλλ' οὔτε μῦς τοῦ ἄλλου σώματος τοῦ ἀνδρὸς ἐφρίγησεν.

Ἀρῆκεν αὐτὴν οὕτως ἐπὶ ἐν τέταρτον πε-ρίπου, ἀλλοῦ βλέπων καὶ συνομιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἀνακινῶν δ' αὐτὴν ἐνίοτε ἐντὸς τῆς χύτρας καὶ ἀναμοχλεύων τὸ κατράμι δι' αὐτῆς, μεθ' ὅ τὴν ἐξήγαγεν ἡρέμα. Ἡ αἰμορραγία εἶχε

σταματήσῃ ἐντελῶς, τὸ τραῦμα εἶχε καυτηρι-ασθῆ βαθύτατα, ἀποπετρωμένος δὲ καὶ μαῦρος παρίστατο ὁ βραχιόν, ὡς καεῖς κλάδος ρωμα-λέου ἐνδὸς εὐρέος μανδηλίου ὄπερ ἐξέβαλεν ἀπὸ τῆς ζώνης του, ἔδωσε τὰς δύο ἄκρας τούτου ἀπὸ τοῦ λαίμοῦ, καὶ ἀνήρτησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

Τότε, κύπτων πρὸς τὴν γῆν, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ δαπέδου διὰ τῆς ὑγιῶς χειρὸς τὴν ἄλλην, τὸ ἀποκεκομμένον τμήμα τῆς σαρκὸς ὄπερ ἔκειτο χαμαὶ, πλέον ἐν τῷ λύθρῳ, — πλατεῖαν χεῖρα κολοσσῶς ἧς αἱ ἀρτηραὶ ἐξέχεον ἀκόμη αἵμα-τος κρουνοῦς, — τὴν ὑψώνει αἰμόφυρτον καὶ παλλομένην, τὴν παρατηρεῖ ἐπὶ μικρὸν, καὶ ζυγίζων αὐτὴν ἐν τῇ παλάμῃ.

— Βρέ τοῦ κερατὰ τὸ χέρι βάρος ποῦ τῶ χει! . . ., ἐπιλέγει.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Η ΟΡΕΣΤΕΙΑ ΕΝ ΔΑΡΜΕΤΑΤΗ.

Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἡ φιλόκαλος διευθυ-σις τοῦ ἐν Δαρμιστάτῃ Μεγάλου δουκικοῦ θεάτρου παρέθηκε σπικνίαν πνευματικὴν πανθαλασίαν εἰς τοὺς λάτρεις τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ κα-θόλου πνεύματος, διὰ τῆς ἐν τρισὶν ἐσπέραις διδασκα-λίαις τεσσάρων ἀρχαίων ἢ ἀρχαίας ὑποθέσεως δρα-μάτων, ὧν τὰ τρία δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπο-τελοῦντα τριλογία, τὴν Ὀρέστεϊαν. Ἡ διδασκαλία τούτων γενομένη καθ' ἐν περίπου χρόνον ἐπανηγυρίζοντο ἐν Ἀθήναις οἱ γάμοι τοῦ διαδόχου καὶ τὰ βλέμματα πάντων ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἡτο ἐπί-καιρος ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὴν ἐλληνικὴν ἀρχαιότητα εὐσεβείας καὶ οἰονεῖ τις χαριτισμὸς, ὃν ἐκ Δαρμιστά-της ἐπεμπεν εἰς Ἀθήνας ἡ γερμανικὴ τέχνη.

Ἡ διευθυνσις τοῦ θεάτρου ἐπέτυχε πληρέστατα τοῦ σκοποῦ: πάντες οἱ μετασχόντες τῆς διδασκαλίας τεχνῆται, ἄνευ ἐξαίρεσεως, ἐξετέλεσαν θαυμασίως τὸ δυσχερὲς ἔργον των, οἱ δὲ θεαταὶ μετὰ βαθύτατης συγκινήσεως καὶ ἐν ἀδιαπτώτῳ προσοχῇ ἐδλεπον ἐκτυ-λισσόμενα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ ἀπαράμιλλα τοῦ ἐλλη-νικοῦ πνεύματος πλάσματα, τὰ δεῖνὰ πάθη καὶ τὰς τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον κινούσας πράξεις τῶν τρα-γικῶν ἡρώων: ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς ἀβρᾶς ἀλλ' αὐ-χοῦς Ἰφιγένειας (ἐν Αὐλίδι), καὶ τῆς φρικτῆς μητροκτονίας ἐν τῇ Ἡλέκτρῃ, μέχρι τῆς λύσεως τῶν κακῶν ἐν τῇ Ἰφιγένειᾳ τῇ ἐν Ταυρίδι τοῦ Γκαίτε ¹⁾ ἐφαίρνοντο δ' αὐτοὺς τελευταῖον αἱ ἱλαραὶ σκηναὶ τοῦ σατυρικοῦ δράματος Κύκλωπος. Τὰ διωχθέντα τέσσαρα δράματα ἦσαν:

¹⁾ Δὲν δύναμι νὰ παρέλθῃ ἐνταῦθα ἀμνημόνευτον ὅτι τοῦ ἀριστοτελεῖματος τούτου τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ ἀρίστην ἐλληνικὴν μετάφρασιν ἐπιλοπόνησεν ὁ κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆς, δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν τῷ Ἐσπέρῳ εἰτα δ' ἐν τιν: τῶν τελευταίων τόμων «Ἀπάντων τῶν Φιλολογι-κῶν αὐτοῦ.

1) Ἡ Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι τοῦ Εὐριπίδου κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ Σχίλλερ.

2) Ἡ Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλέους, διεσκευασμέ-νη διὰ τὰ γερμανικὰ θεάτρα ὑπὸ Α. Βίλδραντ.

3) Ἡ Ἰφιγένεια ἐν Ταυρίδι, ἢ ὑπὸ τοῦ δαι-μονίου Γκαίτε κατὰ τὸν τύπον τῶν Ἑλληνικῶν δρα-μάτων πεποιημένη καὶ

4) Ὁ Κύκλωψ τοῦ Εὐριπίδου κατὰ τὴν γερμα-νικὴν μετάφρασιν τοῦ Α. Βίλδραντ.

Πρὸς λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν καθ' ἕκαστα τῆς τελειοτάτης ταύτης διδασκαλίας ἀρχαίων δραμά-των δὲν θὰ ἐπὴρκει βεβαίως ὁ χῶρος, ὃν δύναται νὰ διαθέσῃ πρὸς τοῦτο ἡ Ἐστία. Τοῦτο δὲ μόνον εἰρήσθω, ὅτι οἱ ὑποκριταὶ κατάρθωσαν τὸ μέγα ἀληθῶς κατῶ-ρωμα τοῦ νὰ μεταδῶσιν εἰς τοὺς ἐγγύθεν καὶ πόρ-ρωθεν συρρέουσοντας θεατὰς τοιαῦτα ἰσχυρὰ συναισθή-ματα, οἷα κατεῖχον ἴσως τὰς ψυχὰς τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους Ἀθηναίων, ὅσοι παρίστατο εἰς τὴν πρώτην τῶν δραματικῶν ἐκείνων καλλιτε-χνημάτων διδασκαλίαν.

Ἀληθῶς ὅπως ἀβρᾶ καὶ συμπαθῆς παρέστη ἡμῖν ἡ Ἰφιγένεια (ἐν Αὐλίδι), ἢν ὑπεδύετο ἡ ἐπὶ ἔρατος δεσποινὶς φὸν Φέλδεν! Ὅτε δ' ἐπορεύετο τὴν εἰς τὸν θάνατον ἄγουσαν, τὸν θάνατον ὃν ἐμελλε νὰ ὑποστῆ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρίδος, ἐν θρήνησι καὶ ὀλολυγμῶς ἠτένιζε πρὸς αὐτὴν τὸ θεάτρον. Ἡ δὲ Κλυταίμνηστρα ἐκείνη, ἢν ἡ δεσποινὶς Βέρλ ὑπεκρίνετο, ἔχουσα καὶ τὸ ἦθος καὶ τὸ παράστημα βασιλίσσης, μεθ' ὀπόσης τέ-χνης ὑπεδείκνυεν ὅτι αὐτὸς ὁ μέγας Ἀγαμέμνων θὰ πέσῃ ἐξιλαστήριον θῦμα τοῦ ἄγους τῆς ἀνθρωποθυσίας, ἢν δὲν ἠδυνήθη νὰ καλύσῃ ὑπεῖκων ἀνάνδρως εἰς τὰς παρακελεύσεις φανατικοῦ ἱερατεῖος, ἀποτομῶντος νὰ ὑψώσῃ βάσκανα ὄμμα καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ κραταίου τῶν Ἀτρεΐδων σίκου. Τοῦ δ' Ἀγαμέμνωνος τὸν εὐμετά-βολον χαρακτήρα μετὰ θαυμαστῆς ἐντελείας διετύπω-σεν ὁ κ. Δαλμόνικος, μοναδικὸς ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ ὑποκρίνεσθαι βασιλικά πρόσωπα.

Ἐν δὲ τῇ Ἡλέκτρῃ ἡ μεγάλη ἡμῶν τραγωδία, ἢ δεσποινὶς Κράμερ, ἀνέπτυξε πᾶσαν τὴν ἀρρῆτον αὐτῆς δύναμιν μετὰ τελειότητος σχεδὸν ἀνερίτου, ὡς Ἰφιγένεια δ' ἢ αὐτὴ τραγωδία κατῆρθε ἐνὸς ἡμῶν μετὰ τοσοῦτον ἐπιβλητικοῦ μεγαλείου καὶ το-σαύτης ἱερατικῆς σεμνότητος, ὥστε μόνον οὐχὶ ἐλη-σμνήσαμεν πάντες οἱ θεώμενοι ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν θεάτρῳ, ὑπολαμβάνοντες ἀληθῆ καὶ πραγματικὰ τὰ δρώμενα. Τὸ δυσχερὲς τοῦ Ὀρέστου πρόσωπον ὑπε-δύθη ἐξόχως ὁ κ. Ἐδβαρντ, βοηθούμενος εἰς τοῦτο τὰ μέγιστα ὑπὸ τῆς ἐπιτηδειοτάτης φύσεως αὐτοῦ. Ὁμοίως μετὰ πολλοῦ πλαστικοῦ κάλλους καὶ λεπτότητος παρέστησεν εὐγενέστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον τὸν βασιλεῖα τῶν Σκυθῶν Θιάντα ὁ κ. Δαλμόνικος, φυ-σικώτατα δ' ἐπίσης καὶ τεχνικώτατα ὑπεκρίθη ὁ κ. Μίχλερ τὸν Σκύθη στρατηγὸν Ἀρκάδα.

Ὁ ὑποδυσθεὶς τὸν Κύκλωπα κ. Ἀίλερς ἦν ἀπαράμιλλος, ὁμοίως καὶ ὁ κ. Βέρνερ ἐν τῷ Σειλη-νῷ, ὁ δὲ φαιδρὸς τῶν Σατύρων χορὸς, ἀποτελούμενος ἐκ τῶν θεατικωτάτων ἐκ τῶν ὀρχηστρίδων τοῦ ἡμε-τέρου θεάτρου, μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ χάριτος ἐξε-τέλεσε τὸ ἔργον του.

Προστεθείσθω δ' εἰς ταῦτα ὅτι τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν συνετέλεσε καὶ ἡ εὐαρμοστικὴ πρὸς τὰ πα-

ριστανόμενα δράματα τῶν προοιμακῶν μελῶν (τὸ σεμνὸν καὶ παθητικὸν τοῦ Γλύκ ἐν τῇ 'Ιριγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι· τὸ ταρχαῶδες καὶ σφοδρὸν τοῦ Βαργίελ ἐν τῇ 'Ηλέκτρᾳ, τὸ τοῦ 'Ιδομενέως τοῦ Μόζορτ ἐν τῇ 'Ιριγενείᾳ τῇ ἐν Ταυριδί· καὶ ἡ ὑπὸ Σούλτσερ μελοποιία τοῦ Κύκλωπος ἐν τῷ Κύκλωπι). Ἄν δὲ ληρθῇ πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἡ μεγάλη ἐπιμέλεια ἦν κατέβαλον πρὸς εὐδόκιμον διδασκαλίαν τῶν ἀριστοτεχνημάτων τούτων ὃ τε διευθυντὴς τοῦ θεάτρου κ. Βύρτσερ καὶ ὁ ἔφορος τῆς σκηνῆς κ. Δαλμόνικος, προμηθεύειν: καταλλήλους σκηνογραφίας, ἐνδυμασίας, ὄπλα καὶ τα τοιαῦτα, εὐνόητοι εἶναι αἱ ἐντυπώσεις, ἃς ἀπεκόμισαν οἴκαδε οἱ θεαταὶ (ἐν οἷς συγκατελέγοντο καὶ ἡ οἰκογενεῖα καὶ ἡ αὐλὴ τοῦ Μεγάλου Δουκῆς)· εὐλόγως δὲ καὶ δικαίως τούτων ἕνεκα τὸ ἡμέτερον θέατρον δύναται νὰ καλῆται: « Ἱερὸν τῆς τέχνης ».

Ἐν Δαρμστάτῃ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΒΟΛΤΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἡ πυγμαχία ἀπηγορεύθη ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλ' οἱ θιασῶται αὐτῆς εὗρον ἓνα τρόπον πρὸς παράβασιν τοῦ νόμου: νὰ φέρωσι χειρίδας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον παχείας ὅπως ἐλαφρύνωνται τὰ κτυπήματα. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλον τὸ ἀπαλὸν τοῦτο περίβλημα τῆς πυγμῆς, πολλὰκις καταφέρονται διὰ ταύτης κτυπήματα θανάσιμα νὰ φονεύσωσι βούν. Τοιαύτη τις πυγμαχία ἐγένετο ἐσχάτως ἐν γυμναστικῇ λέσχῃ τοῦ Λονδίνου ἐπὶ παρουσίᾳ, πλείστον ἐγκρίτων μελῶν τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας. Ἐκ τῶν πυγμαχῶν ὁ μὲν ἦτο ἄγγλος ὁ δὲ αὐστραλός. Ὡς ἀμοιβὴ ἐτάχθησαν χίλια λίραι: 800 διὰ τὸν νικητὴν καὶ 200 διὰ τὸν ἡττημένον. Ὁ ἀγὼν ἐπανελήθη δις καὶ διήρκεσεν ἀνά τρία λεπτά. Ἐκ τῆς λυσσώδους πάλης κατέπεσεν ἄψυχος σχεδὸν ὁ ἄγγλος, ὅστις, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διότι ἀκόμη ἀπεσιραίνῃ νὰ καταβάλῃ τὸν ἀντίπαλον διὰ δόλου, ἐκηρύχθη ἡττημένος ὑπὸ τῶν κριτῶν.

— Τὸ νεώτερον παιγνίδιον τοῦ σαρμού ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε τῶν ἐπιτά σφαιριδίων. Ἐντὸς μικρᾶς πυξίδος ὕλοσκεποῦς περιέχονται ἐπιτά σφαιρίδια διαφόρου χρώματος ἕκαστον, τὸ δ' ἐμβαδὸν τῆς πυξίδος εἶνε τμηματικῶς χρωματισμένον δι' ὁμοίων χρωμάτων. Ἀνοκινῶν τις καὶ περιστρέφων δεξιῶς τὴν πυξίδα πρέπει νὰ κατορθώσῃ ὥστε ἕκαστον σφαιρίδιον νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πυξίδος τὸ ὅποιον φέρει ὁμοιον χρῶμα. Τὸ ἀπλούστατον τοῦτο παιγνίδιον φαίνεται ὅτι πολλὴν παρέχει τέρψιν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ὅλων τῶν τάξεων καὶ ὅλων τῶν ἡλικιῶν. Ὁ ἐφευρέτης ἐπλούτισεν ἐξ αὐτοῦ καὶ οἰκοδομεῖ ἔπαυλιν ἐκ τῶν κερδῶν του, ἅτινα ἀνέρχονται εἰς δύο σχεδὸν ἑκατομμύρια δραχμῶν.

— Παραδοξότατος γάμος ἐτελέσθη πρὸ τινος ἐν Βρουξ τῆς Βελγίας. Ὁ ἀρχιεπιστὴς Γκατάνος Κράισλ, καταδικασθεὶς εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, ἐνυμφεῦθη ὀλίγον πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς τὴν Ἄνναν Ἐκλ ἐρωμένην καὶ συνεργὸν τῶν ἐγκλημάτων του. Ὁ γαμβρὸς ἦτο ἀλυσσώδης καὶ ἔφερε τὸν χιτῶνα τοῦ καταδίκου, ἡ δὲ νύμφη μελανειμονοῦσα ἐθήρηνει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς.

— Τὸ Βερολίνον ἐξ ὅλων τῶν μεγαλοπόλεων ἔχει τὸν περισσότερον ἐργατικὸν πληθυσμόν. Κατὰ νεωτάτην ἀπογραφὴν ἀριθμεῖ 400000 μισθωτοὺς ἐργάτας ὧν αἱ 60000 εἶνε γυναῖκες.

— Κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Βορείου καὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κυρίας Χάρισσον ἐκόσμηε τὴν τράπεζαν παμμεγέθους ἀνοδοσέμη ἔχουσα σχῆμα ἡμισφαιρίου καὶ εἰκονίζουσα δι' ἀνθῶν καὶ φύλλων αὐτὸ τὸ ἡμισφαίριον τοῦ νέου κόσμου. Ἡ θάλασσα ἀπετελεῖτο ἐκ φύλλων δάφνης· ἐκάστη δὲ τῶν ἀμερικανικῶν ἐπικρατειῶν διαγράφετο δι' ἀνθῶν διαφόρου χρώματος. Ἡ ἀνοδοσέμη, ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα ἀνθοδετικῆς, κατασκευάσθη ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς τῆς οἰκοδεσποίνης.

— Πρὸς τὸν Βέρδην ἐορτάζοντα τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ μουσικοῦ τοῦ σταδίου ὁ Κρίσπης ἀπέστειλε τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα.

Ἰωσήφ Βέρδην,

Βουσσέτον.

Πρὸς σὲ ὅστις μετῆλθες τὴν ἀρίστην πολιτικὴν— τὴν πολιτικὴν τῆς τέχνης— ἀποστέλλω τὸν εἰλικρινῆ χαριετιμὸν ἀνδρός, ἐν ἡ μεγαλοφυΐα σου καθίστα ὑπερήφανον διότι ἐγεννήθη Ἰταλός.

Φ. Κρίσπη

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ γνώμῃ τοῦ Ἀγαθοπούλου

Φίλος ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Ἀγαθόπουλον περὶ τῆς ὁμοιότητος δύο ἀδελφῶν:

— Πῶς μοιάζουν, ὁ Γιάννης καὶ ὁ Νίκος! δὲν ἔξαναῖδα τόσην ὁμοιότητα.

— Πρὸ πάντων ὁ Γιάννης! ἀνακράζει ὁ Ἀγαθόπουλος.

Δυσεύρετον

Ἐν συνακταστροφῇ παίξουσι τὸ παιγνίδιον ἐκεῖνο τῶν μικρῶν χαρτίων με ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις.

Ἐν ἀπὸ τὰ χαρτία εὑρεθῇ φέρον τὴν ἐρώτησιν:

— «Ποῦ ἤμπαρ; εἰ νὰ εὑρεθῇ κεφαλὴ γυναικὸς κρατοῦσα ξένα μυστικά;»

Καὶ τὴν ἀπάντησιν:

«Μόνον ἐπὶ γραμματοσήμου.»

Ἡ μῦτη καὶ τὸ στόμα

Ἐπιδάτης πίνει ἡμισυ ποτηρίου οἴνου καὶ προσφέρει

τὸ ὑπόλοιπον εἰς γείτονά του Ἀγγλον ἀφ' ἐσφόγγης διὰ τοῦ μαντιλιῶν τὰ χεῖλη τοῦ ποτηρίου.

— Ὅχι, ἀπαντᾷ ὁ Ἀγγλος· καλλίτερα πίνει ἀπὸ τὸ στόμα σου παρὰ ἀπὸ τῆ μῦτη σου.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς καθαρίζονται τὰ γύψινα ἀγάλματα.

Λαμβάνετε πολὺ πυκνὴν διέλυσιν κόλλας τῶν ὑποκαμίσων καὶ ἐν' ᾗ εἶνε ἀκόμη ζεστὴ ἀλείψετε διὰ μικροῦ μιστρίου ἢ καὶ διὰ ψήκτρας τὰ ἀγάλματιον μέχρις οὗ τὸ στρώμα καταστῇ ἀρκετὰ παχύ. Ἐπειτα δὲ τὸ ἀφίνετε νὰ ξηρανθῇ. Ἡ κόλλα ἐκλεπιζομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον συναποφέρει καὶ τὰς κηλίδας τοῦ γύψου. Ἐν ἀποτυχία πρέπει νὰ ἐπαναλάβετε τὸ πλύσιμον.